

szegügyi
en van
rsa

1. Másfél hó...
Uj Kelet V...
ancmesterek
Megirtuk,
nem vette ta...
nbach közötti
utasította a
orvosprofesz...
akértőnek a
ak idején no...
árgyalás foly...
ny jelentékte...
Időközben
te az aktákat
ezésre jutott.
Kernbach és
tett szakvéle...
felküldeni a
gyi bizottság...
z a mulasz...
fogja a Vul...
sát, miután a
at Bukarest...
eznek vissza,
halasztani.
fontosságot
bizottság vé...
Bukarestben
akvéleményé...
ulpeanu fel-

onista diák...
este fél 9...
helyiségé...
gülest tart...
összes cio...
Vezetőség.
gyelet első
llel, mely a
z eddigiek...
edéseket ró...
unkája is
közödő nyo...
abb áldo...
dményeket
zetes, hogy
zonyaira is
al a közel
Zsidó Né...
ak beveze...
p délután
t teadél...
oda téli...
delmét a
éyezésére
aris nagy
ál is in...
ból isme...
k a legza...
abb szóra
ak.

kola.
os rend-
ában.
tituáltak
Moszkva
adásán.

Select...
ca"
adó Rt.
aron L.
n 9-77.

Taxa postală
plătită în num.
Nr. 224.714 929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.)
Telefon: 3-77. Előfizetési ár:
Havonta 110, negyedévre 320, esz-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabása szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánsági
szolidaritás egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ESTI POLITIKAI LAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felső szerkesztő Jámor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő. Str. Sf. Constantin Nr. 21

Ára 5 lej

Csütörtök, 1932 nov. 3.

5693. ÉV
CHESVAN 4.

XV. ÉVF.
249. SZÁM

Életünk egyszerűsödik

Huszonnégy ország takarékpénztára (5500 intézettel) egyesítve van egy nagyon szép és megindító eszme által. Az eszme egyben parancs, amely a legújabb felhívás szerint így hangzik: „Takarékoskodjatok! A munka mellett a takarékoság legalapvetőbb és legbiztosabb előfeltétele a boldogulásnak és haladásnak, valamint az egyes polgár egészséges öntudatának. A takarékoság az akarat iskolamestere. Az életmód egyszerűsége, amely a takarékoság révén jöhet csak létre, közel hozza egymáshoz az embereket és lehetőséget szerez a munka okos megszervezésére. A takarékoság szelleme tette lehetővé, hogy háborúk, krízisek és a spekulációs fürgeteg közepette a kormányok és nemzetek fenn tudnak maradni.”

A felhívást a napokban bocsátották ki a „Takarékosági Világnap (Weltspartag) alkalmából. Üdítő dolog, nem lehet tagadni, akinek van pénze, vigye a takarékpénztárba, ott biztonságban van, azonfelül meg is fiadzik, azonfelül a betevő boldogul és halad, akarata izmosodik. No meg aztán, egyszerűsödik az életmódja és közel is jön embertársához. Mindez szent igaz — csak nem nálunk. Miféleképpen a kormányok gondoskodnak arról, hogy ne legyen mit bevinni. De azért persze életmódunk egyszerűsödik. Egyszerűsödik egészen a koldussorig.

Téli praeludium

Világszerte súlyos természetű nyugtalanságok vezetnek be a közelgő telet. Munkanélküli tüntetések, forradalmi jellegű sztrájkok ütnek fel a fejüket, hol itt, hol ott.

Kormányválságokat kormányválságok követnek.

A társadalmi egyensúly mindenütt ingadozó.

Mindezek a jelenségek nem oktanok. Semmiesetre sem holmi természeti elváltozások következményei.

A természetben egyelőre minden a régi: éjszakák és nappalok szabályosan váltakoznak, a nyár fénye és az ősz dere ősi egyenletességgel jelennek meg a föld-részek színpadán.

A katalizma-szerű társadalmi rengések kizárólag emberi természetűek.

Az emberi természet konokaságából, tragikusan sötét mélységeiből erednek.

Nyomor a sója, kétségbeesés az éles-tője. Önzés a fertőző anyaga, láza a szervezet organikus megbetegedéséből keletkezett.

Újra tél következik, a világválság negyedik tele, mely kilátástalanabb, mint az összes eddigi válság-telek.

A nyomor, a milliók nyomora már nem is az eget, hanem a földet ostromolja.

A föld urai pedig süketen, vakon, önzésük páncéljába öltözötten nézik a milliók vergődését.

Am a milliók élni akarnak, a közelgő tél természeti borzalma az uccára és elkeseredett, elszánt cselekvésekbe hajszolja őket.

A nyár melegében és verőfényében ez az elszántság, elkeseredettség elernyed.

A lakástalan, étlen embervadak szállásra találtak a természet öln, a csaliban, a folyók partjain. Olcsó gyümölcsökkel csilapíthatták éhségüket.

De a közelgő tél hidege rossz tanácsadó az éhező emberek számára. A természet fenyegető ridegsége arra döbent rá őket, hogy nincs már mit veszteniük.

És ez a tudat vakmerőkké teszi őket. A fenyegető éhhálál és fagy hősökké, harcossökké.

A föld urai persze azt hiszik, hogy mindezzel az elszántsággal rövid úton végezhetnek. Hogy golyóval és börtönnel elintézhetik.

Pedig, ha ismernék a történelmet, rádöbbenhetnének az igazságra, hogy a milliókat, a milliók lázadását és haragját erőszak nem tudja elnémítani.

Ellenközleg: az erőszak csak erőszakot provokál.

Amint azt a világ eseményei mutatják. A sztrájkok, a munkanélküli tüntetések. A negyedik válság-tél sötét hangu

Már Franciaország is súlyt helyez a négyhatalmi konferencia mielőbbi összehívására

A francia kormány már nem zárkózik el a német egyenjogúság elismerésétől

Genf, november 2. A lapok beavatott népszövetségi körökből szerzett értesülései szerint most már Franciaország is súlyt helyez arra, hogy a négyhatalmi konferencia a német egyenjogúságra vonatkozó igény ügyében mielőbb összehívható legyen.

A francia kormány az új leszerelési

tervezet keretében már nem zárkózik el attól, hogy a németek egyenjogúságát elismerje s követelésüket legalább teoretikusan teljesítse. Genfben valószínűnek tartják, hogy a négyhatalmi konferenciát a leszerelési világértékeztet főbizottságának ülészsaka előtt összehívják.

Ablakokat vert be, autókat és villamosokat borított fel, újságírókat inzultált Londonban a munkanélküliek serege,

mert nem engedték be őket a törvényhozás palotájába. Letartóztatták az éhségfelvonulás megszervezőjét. A tüntetők közül még senki sem hagyta el a fővárost, mert újabb zavargásokra készülnek

London, november 2. A rendőrség házkutatást tartott a munkanélküli éhségfelvonulás résztvevőinek főhadiszállásán s a mozgalom főszervezőjét, Henningtont letartóztassa.

A letartóztatással kapcsolatban több száz munkanélküli megkísérelte annak a rendőrállomásnak a megostromlását, amelyen Henningtont letartóztatásba helyezték. A karhatalom szétverte a tömeget. A parlament környékén az esti órákban több ezer rendőr tart szolgálatot, mert a munkanélküliek erőszakkal akarják keresztülvinni, hogy több millió aláírással ellátott memorandumukat nagyobb küldöttségük a törvényhozás épületébe bevigye és ott átadja a törvényhozás elnökségének. A karhatalom megakadályozta a munkanélkülieket szándékuk keresztülvitelében.

Hemmington kommunista vezért amiatt vették őrizetbe, hogy a rendőrökhöz felszólítást intézett zendülésre és az éhségfelvonulók mozgalomához váj csatlakozásra.

A tüntetők közül még senki sem hagyta el az angol fővárost. Mára újabb zavargás kitörésére folytak előkészületek a munkanélküliek körében.

Újabb jelentés szerint több ezer rendőr meghúította a munkanélküliek azon kísérletét, hogy a törvényhozás palotájába behatoljanak. Kérvényüket, amelyet át akartak nyújtani, eldobták. A tömeg tehetetlen dühében kirakatokat és ablakokat vert be, autókat és villamosokat borítottak fel és néhány újságírókat, akik nyilvános telefonfülkékből üzeneteket közvetítettek lapjaiknak, súlyosan inzultált. Husz súlyos sebesültet szállítottak kórházba. Az őrizetbe vettek közül mintegy hatvanan maradtak továbbra is letartóztatásban.

praeludiumai.
Amelyet meg nem hallani: végzetes sükettség és bűn. Sőt több, mint bűn: hiba.

Nemzetközi hadsereg

A legújabb francia leszerelési tervet nemzetközi hadsereg szervezésével akarja megoldani a leszerelés problémáját.

Ötletnek nem rossz, ami pedig az elnevezés hangzatoságát illeti, egyenesen elragadó.

Mindezenre megnyugtató volna, ha a sok nemzeti hadsereg helyett egyetlen nemzetközi hadsereget állítanának fel.

A baj csak a szervezés körül merülne fel, mert a tisztí állások körül olyan ambíciókkal kellene számolni, amelyeknek kielégítése egyenesen lehetetlen volna.

A mai nemzeti hadseregek tábornokai mind magukat tartanak legalkalmasabbnak arra, hogy a nemzetközi hadsereg vezérkarának tagjai legyenek, vagy magas állásokba helyeztessenek el.

És megindulna az ádáz harc az egyes nemzetek között, amelynek a vége a konfliktusok szakadatlan sorát idézné fel.

De más súlyos aggály is felmerül a nemzetközi hadsereg problémája körül.

Félt ugyanis, hogy a nemzetközi hadsereg felállításával egyidejűleg — ha kisebb keretekben is — az egyes nemzeti hadseregek is megmaradnak.

Megmaradnak és versenyezni fognak — a nemzetközi hadsereggel, mely minden bizonnyal a legjobban felszerelt hadsereg lesz.

Az egyes nemzetek hadügyi költségvetései lecsökkennek talán, de a megtakarított hadügyi költségeket majd ráköltik a nemzetközi hadsereg fenntartására.

Az eredmény végül is az lesz, hogy az egyes nemzeti hadseregek nem tűnnek el, ellenben a világ katonai felkészültsége és így a háborús veszély megnövekedik — a nemzetközi hadseregben koncentrált hadi veszéllyel.

Nemzetközi hadsereg? Igen. Nagyon szép, nagyon helyes.

De csak akkor van értelme, ha mellette minden más nemzeti hadsereg aláveti magát a teljes leszerelésnek.

És ha a nemzetközi hadsereg vezérletében és felhasználásának mikéntjében minden európai nép egyenlő joggal és egyenlő befolyással vesz részt.

Csak hogy erre igen kevés a kilátás. Majdnem semmi.

Amikor Franciaország a nemzetközi hadsereg felállításával akarja megoldani, helyesebben kijátszani a leszerelés kérdését, tulajdonképpen arra gondol, hogy a felállítandó nemzetközi hadsereg — francia hadsereg legyen.

Olyan új francia hadsereg, melynek ezuttal ne legyenek riválisai.

Ötletnek nem rossz, kár, hogy a többi népek át fognak látni a szítán és valószínűleg ezt a tervet is felborítják.

VILÁG TÖKRÉ

Világ gazdasági politikára van szükség

Irta Henderson Arthur, volt angol külügyminiszter

A jövő évben a Népszövetség által egybehívott világgazdasági konferencia Londonban fog gyűlésezni. A konferenciának az a célja, hogy a nemzetközi együttműködéssel megtalálja a mai válság megszüntetésének módját.

Nekem mindig az volt a meggyőződésem, hogy a válságot csak olyan nemzetközi erejű próbálkozás szüntetheti meg, amely tudatos ellenőrzés alá helyezi a világ egész gazdasági életét.

Másfél évvel ezelőtt résztvettem a Briand által egybehívott tanulmányi bizottság ülésein, amelyen elfogadtuk a nemzetközi agrárbank létesítésének tervét. Ez olyan pénzügyi tényező lenne, amely a nemzetközi kölcsönök folyósítására a szükséges közös pénzügyi akciókat irányítaná és olyan kereskedelmi tényező, mely a kereskedelem életét könnyebbé tenné. Arról is tanácskoztunk, hogy miként lehetne a vámokat mérsékelni és tanácskozásaink alapja a munkáskormányok a vámfegyverszűnetre vonatkozó terve volt, amelynek helyességét ma sem lehet elvitatni. Azok a korlátozások, amelyek az utóbbi időben éppen a vámkérdésekben egész Európában jelentkeztek, eléggé bizonyítják ezt. Mi azt akartuk, hogy egy bizottság közös programot dolgozzon ki és a Népszövetség teljes energiával valósítsa meg a programot, amelynek lényege a gazdaság fölépítésének politikája lett volna. Velem együtt szak tekintélyeknek is az a véleményük, hogy ha ezt a programot nem adták volna fel, amikor a brit munkáskormány visszalépett, már régen dolgoznék a világgazdasági konferencia. Éppen ezért örülök annak, hogy végre mégis egybehívják a világgazdasági konferenciát, csak az a fontos, hogy eredménye is legyen.

Lehet eredménye a konferenciának? Sok tekintetben sokkal több kilátás van eredményekre, mint 1931 májusában. A helyzet komolysága a kormányokat arra kényszeríti, hogy erőteljesebb metódusokat is elfogadjanak. Sok nemzetgazdász már tudja is az eredményt, amelyet abban lát, hogy megszünteti majd a kereskedelmi korlátozásokat, aminek a következménye a kereskedelem fellendülése volna. Más tekintetben a helyzet rosszabbodott. A bizalom még jobban megrendült és ma már sokkal bátrabb és határozottabb rendszabályokra van szükség, mint másfél évvel ezelőtt.

Sokan vannak, akik azt mondják, hogy az ottavai egyezmény megkönnyítette a Népszövetség munkáját. „Ottava példát ad a gazdasági együttműködésre és irányt mutat arra vonatkozólag, hogy mit kell tenni.”

Erdemes volna közelebbről megvizsgálni, hogy az ottavai tapasztalatok tényleg használnak-e a világgazdaságnak. Nem akarok arról vitatkozni, hogy Angliának van-e közvetlen haszna az ottavai szerződésekből, olyan haszna, amely felérne az áldozatokkal. Nekem az a véleményem, hogy nincsen, hogy az Ottava-egyezmény csak üzlet, amelyet egyetlen angol kormány sem kötött volna meg, ha nem angol dominiumokkal, hanem idegen hatalmakkal tárgyalt volna. Arról sem akarok vitatkozni, hogy mekkora lesz az a közvetett veszteség, amely Angliát azáltal éri, hogy exportja gyengül, habár meggyő-

zódése, hogy ez igen jelentős lesz. Az első eredményt már látjuk. Oroszország felmondta az angol kereskedelmi szerződést, ami azt jelenti, hogy az angol exportnak az az egyetlen ága, amely a világháború óta emelkedést mutatott, megszűnt. Attól tartok, hogy az argentinai, dán, svéd, norvég piacokon is hátrébe szorul az angol ipari áru, mert a hus és a sertésszállításból Anglia ezeket a termelőket kizárja. Arról akarok inkább beszélni, hogy vajon nagy méretekben az egész világ gazdasági élete utánózhaj-e azt a példát, amelyet az ottawai egyezmény jelent. Nem igen hiszem azt, hogy Ottawa lesz a jövő esztendői világgazdasági konferencia mintája.

Ottawában pénzügyi tekintetben csak egészen bizonytalan határozatokig jutottak el az államférfiak és ezek a határozatok nem vezethetnek a gazdasági élet gyógyulásához és nem vezethetnek pozitív munkához. A vámkok és kereskedelmi korlátozások sok kérdésben pedig Ottawában egészségtelen elvi elgondolásokból indultak el és nagyon kétes értékű módszereket alkalmaztak. Ami a legfontosabb, semmit sem tettek arra vonatkozóan, hogy olyan tervet teremtsenek, amely az állandó, tartós gazdasági együttműködést előmozdítja és megszervezte, pedig az emberiség gazdasági jólétének biztosítására erre volna szükség.

A világgazdasági konferenciának elsősorban a pénzügyi és bankpolitika kérdéseiben kell megegyésre jutni. Az árcsökkenés az egyik fő oka a mai krízisnek. Megtalálni a módját annak, hogy ilyen tulságosan nagy ingadozás az árakban ne történhessen. Ezt csak egy akadályozhatjuk meg, ha a nemzetközi együttműködés adja meg a stabilitás alapját. Végleges határozatokra van szükség. A baseli nemzetközi bank szerepét ki kell bővíteni. Épp így szükséges az is, hogy a nemzetközi kölcsönök folyósítását megkönnyítsék. A kormányoknak meg kell adni az ehhez szükséges garanciákat. Nehéz veszedelmek előtt állunk és nem szabad visszariadni a határozott lépésektől.

Vámpolitikai tekintetben Ottawa sem micsetre sem lehet példaadó. Azokat a tisztán angol szempontokat tekintő elveket, amelyeket Ottawában alkalmaztak, nem lehet érvényesíteni a világgazdaságban. Nem lehet a leszerelést sem megteremteni úgy, hogy két-két nemzet egymás között megegyezik. Amint a leszerelésben, úgy a kereskedelemben is az általánosság együttműködése az egyetlen segítő eszköz. Csak így lehet a vámkokat leszállítani és a kereskedelmet korlátozó intézkedéseket megszüntetni. A szerződéseknél nem kell okvetlenül univerzálisnak lenniük, de lehetővé kell tenniük azt, hogy minden állam elfogadhassa őket. Ha éppen a több kedvezmény elve az, amely ezt lehetővé teszi, akkor nem szabad ettől sem visszariadni. Nem az egyes érdekek közötti kiegyenlítést kell a világgazdasági konferencián keresni, hanem arra kell gondolni, hogy a népek tovább nem élhetnek egymástól hermetikusan elzárva, hogy közös érdekeik vannak, hogy egyformán érdekük az, hogy javukat termeljék és hogy javukat kicseréljenek.

A szabad kereskedelem csak úgy képzelhető el, ha a tervszerűség érvényesül a világgazdaságban. A világgazdasági konferenciának éppen ezért a Népszövetség gazdasági szervezetét kell kiépíteni, hogy a nemzetközi együttműködés szélesebb területre terjedjen ki és nagyobb eredményeket érhesen el.

A világgazdasági konferencián meg kell teremteni az igazi bizalmat és az igazi szolidaritást a népek között, mert ha ez meg lesz, akkor sikere is lesz a londoni konferenciának.

Raktárunkon lévő zsidótárgy könyveket olcsón kiárúsítjuk:

Max Nordau: dr. Kohn — 25 L
Felix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszmeáramlatok tükrében — 25 "
Solem Alejchem: Léégett nemesek — 10 "

Szabadlábba helyezték a bélyeghamisítási panama négy letartóztatottját

A „feljelentők” ellen elővezetési parancsot kellett kiadni, mert nem akarnak megjelenni a vizsgálóbíró előtt. Sava Cornel rehabilitálási kísérlete és a bélyegpanama

Eltűnt a bűnügy aktái közül a megrendelő levél, amelyben Penes ur a monopólpénztár részére hamisbélyegyet rendelt

Cluj-Kolozsvár, november 2. (Az Uj Kelet tud.) Hírül adta néhány nappal ezelőtt az Uj Kelet, hogy Pastia Constantin vizsgálóbíró rekonstruálta a Kolozsváron leleplezett milliós okmánybélyeghamisítási ügy iratait. Várható volt ezzel kapcsolatban, hogy a vizsgálat végre fényt derít a még mindig fölöttébb homályos ügyre, melynek egyes fázisaiból nagyarányu panamára lehetett következtetni. A második hónapja fogvatartott vádlottak ügyében szerdán valóban döntő fordulat történt.

A vizsgálóbíró elrendelte a hét letartóztatott közül négynek szabadlábba-helyezését

és ezek a szerda délelőtt folyamán el is hagyták az ügyészégi fogházat. Szabadlábba helyezték Sztankovics Albertet, dr. Szinetár Lászlót, Peres Ferencet és Kardos Mórt. Ezekről a vizsgálóbíró megbízott nyitottak vette, hogy nem bűnösök és nem voltak közvetlen összeköttetésben azokkal, akik a bűnügyet leleplezték.

A három fővádlott fogva marad

Az ügyészégi fogházban még további vizsgálati fogságban maradt Katz Márton, Baga István és Fischer Sándor, akiknek terhére súlyosan esik a latba az a körülmény, hogy náluk találtak meg a hamisbélyeg készítéséhez szükséges anyagot. A vádlottak előadásából azonban olyan különös események tűnnek elő, amelyek, megbizonyosodásuk esetén, kétség kívül bizonyítanak, hogy olyan mérvű „berántás” esete forog fenn, melyhez hasonló csak az emlékezetes konstancai Agabekov-ügy volt. Az ügynek három ugynevezett leleplezője volt és pedig Stern Adolf ur, egy Fischer nevű vidéki butorgyáros és Penes pénzügyminisztériumi inspektor, akiknek a vizsgálat alatt mint tanúk kellene szerepelniük. Csak hogy ezek az emberek a vizsgálóbíró minden körözése és idézése ellenére sem jelentek meg a kihallgatáson és így a vizsgálatot nem lehet befejezni.

A „leleplezők”

Hogy az ügyben tiszta képet nyerjünk: Stern ur volt, aki Fischer ural egyetértésben tárgyalásokat kezdett a hamisbélyeggyártására Katz és társai val. Fischer nevére már régen ismeri az ügyesség feketeszergyű vizsgálata során. Ez a Fischer állandóan

közvetlen összeköttetésben állt Sava Cornéllal,

a feketeszergyűvizsgálatban történelmi jelentőségű névvel rendelkező inspektorral. Hogy a bélyeghamisításban Fischer neve is benn van, döntő bizonyítéka annak, hogy Sava Cornel mérsékelt távolságból szemlélte a bélyeghamisítási ügyet, hogy annak leleplezése után vizsgálóhírdelése állásába. Penes ur, a bukaresti inspektor, Kolozsvárra utazott és itt tárgyalta Katz-al.

E tények felsorakoztatása mellett természetesen nem lehet eltekinteni attól, hogy Katz és társai valóban hamisítottak, tehát mindenképpen büncselekményt követtek el. Katz, Baga és Fischer tehát még abban az esetben is törvényszék elé kerül, ha a beugratás ténye bebizonyosodik. De ennek a beugratásnak olyan verziói is keringenek, amelyek kétségtelesen arra vallanak, hogy a bélyeghamisítási ügy nem volt egyéb, mint

egy kegyvesztett magasarangu rendőrtisztnek az a kísérlete, hogy hasonló nagyarányu leleplezéssel ajánlja ismét be

magát fölötteseinek kegyeibe.

Az elvesztett megbízólevél

Katz Márton ugyanis a vizsgálóbíró előtt azt a vallomást tette, hogy Penes neki a monopólpénztárnak egy megbízólevelét adta át, melyben megbízást ad nagymennyiségű okmánybélyeg előállítására.

Katz Márton kijelentette a vizsgálóbírónak, hogy ez az irás a lakásán lefoglalt iratok között van.

A vizsgálóbíró Katz Márton vallomása alapján a rendelkezésre álló iratokat át tanulmányozta és megállapította, hogy a Penes aláírásával és monopólpénztár pecsétjével ellátott megbízólevél az iratok közül hiányzik. Rendkívül fontos pontja a vizsgálatnak, hogy ez az irat meg van-e és hogy ki tüntette el azt még

A hitleristák megöltek egy 13 éves fiut

Duisburg, november 2. A nemzeti szocialisták agitációs körmenetet tartottak, amelynek folyamán összeütközésbe kerültek a munkásokkal. Mikor egy munkás észrevette, hogy egy nemzeti szocialista a kezében tartott pisztolyt rászógezi, felemelt egy követ és azt ellenfeléhez vágta, akit karján megsebesített. A nációk erre vad lövöldözésbe kezdtek és visszavonultak egy hid mögé. A hidon túl a munkások a nációk visszavonulása után egy 13 éves gyermeket találtak vérében fekvő. Az orvos megállapította, hogy a gyermeket revolverlövés érte és ez okozta halálát. A rendőrség 18 nemzeti szocialistát letartóztatott.

Leibnitz, november 2. Leibnitzben

Kormány — negyven napra

Az új belga kormány negyven napig vezeti az ország ügyeit. Kiírják az új választásokat

Brüsszel, november 2. A nemrégiben megalakult új belga kormány főfeladata a parlamenti választások megejtése és egy külföldi kölcsön felvételének előkészítése. Az új kormány, noha a személyiségek kabinetjének nevezhető, nem sokáig marad hivatalában. Mindössze negyven napig intézi az ország ügyeit, mert a választások eredményének nyilvánosságra hozatala után lemond a mostani kabinet és az új parlament erőviszonyai alapján, ismét más kormány veszi kezébe az ügyek intézését. A kormány összetétele erősen nagytökés jellegű, ami aláhuzni látszik azt a törekvést, hogy Belgium külföldi kölcsönének ügyé tisztázódjék. Hír szerint a belga kölcsön kétmilliárd frank lesz. Minthogy elsősorban Franciaországtól akarják a kölcsönt felvenni, az új kormány tagjait úgy válogatták meg, hogy azok franciabarát jellege kelően kidomborodjék.

A parlament feloszlata a napokban következik be. A kormányban képviselt flamand katolikus frakció azt követelte, hogy a kormány semmiféle politikai intézkedést ne tegyen, különösen, ha azok katonai, vagy pedig nyelvhasználati ügyet érintenek. A kormánynak különben kifejezetten konzervatív karaktere van. Az a tény, hogy az ismert belga bankár Francqui, tanácsadója Jaspárnak, az új pénzügyminiszternek, minden jobban bizonyítja a nagytökének óriási befolyását a különböző kormány elhatározásokra. Kereskedelempolitikai szempontból nézve, az új belga kormány tagjai túlnyomóan a szabadkereskedelm hívei és ellenzői a kontingentálásoknak. A kormány konzervatív jellege és a nagy töké befolyása a kabinetre viszont igen jó agitációs anyagot ad a szocialisták-nak az elkövetkezendő választási küzdelemre.

A kormány összeállításában a pénz-

idejében Katz irattárából. Katz kijelentette a vizsgálóbíró előtt, hogy a „megrendelőlevelét” csakis a rendőrség által a lakásán végzett házkutatás alatt tüntethették el, mert szerinte a megrendelő csak látta az irat visszaszerzése érdekében még idejében közbenjárni.

A tartózkodó „leleplezők”

Lehet, hogy ez az irat nem kerül elő, de a vádlottak ártatlansága mellett szól az is, hogy a három „leleplező” közül egyetlen egy sem hajlandó megjelenni a vizsgálóbírónál. Kell valaminek lennie a „feljelentők” lelkiismeretén, ha vonakodnak a rendőrség előtt már annakidején olyan precizen hangoztatott vádjaikat a vizsgálóbírói irodában megismételni. A „leleplezők” valószínűleg arra gondolnak, hogy szerepüket nem tisztázhatják kellőképpen a vizsgálóbíró előtt és akkor velük is megtörténhetik az a kellemetlen ség, hogy a „leleplezett” hamisítók mellé kerülnek az ügyészségen.

Ilyen körülmények között nagy az elégedettség az iránt, hogy mi lesz a sorsa a még fogvatartott három fővádlottnak. A tanúk ellen a vizsgálóbíró elővezetési parancsot adott ki és amennyiben a rendőrségnek sikerül őket elővezetni, úgy kőzelebről ismét érdekes fejleményei lesznek a bélyeghamisítási panamának.

tegnap agrárpartí gyűlés volt, amelyen Winkler alkancellár is megjelent. A kancellár beszéde közben nációk nyomultak a város főterén összegyűlt agrártömegek közé. Gunyadalokat kezdtek énekelni és fenyegető kiáltások özönét zúdították a miniszter felé. A parasztok a nációk ellen fordultak. Vad verekedés kezdődött, amelynek során többen megsebesültek. A nációk meg akarták ostromolni a városházát is. A csendőrök felüzlött bajonettel láttak hozzá a tömegszétválasztáshoz. Vad kézitusa után sikerült csak a nációkat visszavonulásra kényszeríteni. A felháborodás olyan nagy volt a nációk ellen, hogy csak a csendőri fedezet tudta őket a meglincseltől megvédeni.

Vaida sz

kell, hogy a és Cădere megszakadta tását nem kének sem a mód, ahogy tak, a viták, viselőinek s solt szöve szoritani a zásokat, ren mas olvasm könyvbé L vétett fel nitás alatt Minthogy a volról sem teljhalatom zés utólag bizonyos ro legáció a p jegyzőkönyv szok előbb „ciáról”, „lé vitás kérdé vitás kérdé fejezések va gáltak, ho csempesszék desbe Besz sét. Őt has oroszok adó győzni arról a kétértelm fejezésekről

ügyi befolyáson kívül még a kabinet katonai jellege is kidomborodik. Maga a miniszterelnök, de Broqueville, több ízben volt már hadügyminiszter Belgiumban és mint ilyen, a háború után nagyarányu hitelt szavaztatott meg a kamarával erődépítésekre, azzal a megokolással, hogy erre a német titkos fegyverkezés kényszeríti. Theunis is nagy híve a Franciaországgal való katonai szövetségnek, amelyet annak idején az új igazgatóminiszter: Janson is aláírt. Az új közigazgatásiügyi miniszter Lippens, aki katolikus flamand három párttársával együtt, akik szintén tagjai a kormány-nak, ugyancsak a Franciaországgal való szoros szövetség híve.

A belgiumi liberális sajtó, tekintettel a közeledő választásokra, már most megkezdte harcát a szocializmus és a szocialista forradalom ellen. A flamand nemzeti párt viszont a kormány katonai karakterét kritizálja, a szocialisták pedig teljes erővel szervezkednek a harcra az új belga kormány ellen melyet „bárók és nagytöke kabinetjének” neveznek.

Tárgyalások a svájci kölcsön felvételére ügyében. Az Argus szerint Stanescu, a Monopól vezérigazgatója, Svájcban van, ahol az Union-bankkal tárgyalásokat folytat a legutóbbi 50 millió svájci frankos kölcsön felvételére tárgyában. Tutuc professzor csak Stanescu hazatérése után fog Párizsba utazni.

Meghalt báró Ambrózy Andor. Temetéséről jelentik, hogy báró Ambrózy Andor, a magyar párt bányász elnöke, tegnap éjjel a Kakuk-Szanatóriumban meghalt. Ambrózyt, aki az evangélikus egyházkerület világi főgondnoka is volt, pénteken délelőtt temetik.

„Titulescu a tárgya

Cădere tárgya

Cluj-Koloz Kelet tud. vatalosan is részletes tud az okokat, a lemondásához környezeté formációk m től származt még nem be mények kö inkább igaz szemben fol Vaida állás tehát a volt zatában ren gez le, ame hogy kényel tudescu, a miniszterét. — Azt hi hogy a közz fogják a sz nem voltak elterésék köz leményeink tértek el. Er legteljesebb gal kezéni, taktika és tartás segítés tárgyalások Beszarábia B

Vaida sz kell, hogy a és Cădere megszakadta tását nem kének sem a mód, ahogy tak, a viták, viselőinek s solt szöve szoritani a zásokat, ren mas olvasm könyvbé L vétett fel nitás alatt Minthogy a volról sem teljhalatom zés utólag bizonyos ro legáció a p jegyzőkönyv szok előbb „ciáról”, „lé vitás kérdé vitás kérdé fejezések va gáltak, ho csempesszék desbe Besz sét. Őt has oroszok adó győzni arról a kétértelm fejezésekről

— Minden jelenthessen Vaida —, h zódés létre a pontra, tudtuk vol pontokat. H a közös ne tük volna zódést és s sérlet törté világ közvé minden leh oldás érde követte azt

Tisz

„Titulescu megbocsáthatatlan hibát követett el, amikor nyilvánosságra hozta a tárgyalások anyagát“

Vaida Sándor megszólalt és leleplezi a román-orosz tárgyalások kulisszatitkait

Vaida Kolozsváron pipázik és türelmesen várja az események alakulását. Nem az uralkodó, hanem a nemzeti parasztpárt vezetősége ragaszkodott Titulescu külügyminiszterségéhez

Cadere varsói román követ Kolozsváron járt és hosszasan tárgyalt Vaida Sándorral

Cluj-Kolozsvár, november 2. (Az Uj Kelet tud.) Vaida Sándor megszólalt hivatalosan is. Egyik előző számunkban részletes tudósításban ismertettük azokat az okokat, amelyek a volt miniszterelnök lemondásához vezettek. Forrásként Vaida környezetét jelöltük meg, holott az információk magától a volt miniszterelnöktől származtak. Akkor azonban Vaida még nem beszélhetett. Közben olyan események következtek be, amelyek még inkább igazolták azt, hogy a szövettel szemben folytatott politika mennyire a Vaida álláspontját igazolja. Megszólalt tehát a volt miniszterelnök és nyilatkozatában rendkívül érdekes dolgokat szögezt le, amelyek igen alkalmasak arra, hogy kényelmetlen helyzetbe hozzák Titulescut, a Maniu-kormány külügyminiszterét.

— Azt hiszem — mondotta Vaida —, hogy a közvetlen tárgyalásokat folytatni fogják a szövettel. A végcél illetően nem voltak és nem is lehettek nézeteltérések köztem és Titulescu között. Véleményeink csak a metódus tekintetében tértek el. Én igyekeztem ezt a kérdést a legteljesebb diszkrécióval és óvatossággal kezelni. Állíthatom, hogy ezen óvatos taktika és a szüntelenül mozgósított kártartás segítségével sikerült az orosz-román tárgyalások anyagából kiküszöbölni Beszarába kérdését.

Az orosz-román tárgyalások izgalmas részletei

Vaida szavainak megértéséhez tudni kell, hogy a genfi tárgyalások Litvinov és Cadere között egy adott pillanatban megszakadtak. A tárgyalások megszakítását nem lehet a két tárgyaló fél egyikének sem rovására írni. Mindenesetre a mód, ahogyan a genfi tárgyalások folytak, a viták, amelyek során Románia képviselőinek sikerült az orosz részről javasolt szövegtervezetből fokozatosan kiszorítani a Beszarábiára vonatkozó célzásokat, rendkívül érdekes, szinte izgalmas olvasmányt képez. Az első jegyzőkönyvbe Litvinov egy olyan passzust vetetett fel, amelyben „román szuverenitás alatt álló“ területekről van szó. Minthogy a „szuverenitás“ kifejezés távolról sem fedi valamely terület feletti teljhatalom fogalmát és egy ilyen kifejezés utólag könnyen vitássá tehető volna bizonyos román területeket, a román delegáció a passzus törlését kérte. Ujabb jegyzőkönyv készült, amelyben az oroszok előbb a két állam közötti „differenciáról“, „létező differenciáról“, majd „vitás kérdésekről“ és „folyamatban lévő vitás kérdésekről“ beszélnek. Ezek a kifejezések valamennyien azt a célt szolgálják, hogy valamilyen formában becsémpézzék a megnevezési szerződésbe Beszarába vitás voltának kérdését. Ott hasonló kifejezést javasoltak az oroszok addig, amíg sikerült őket meggyőzni arról, hogy mondjanak le ezekről a kétértelmű, ha nem sok értelmű kifejezésekről.

Titulescu megbocsáthatatlan bűne

— Minden okom megvan arra, hogy kijelenthessem — folytatta nyilatkozatát Vaida —, hogy a megnevezési szerződés létrejött volna. Elérkeztünk arra a pontra, amikor már közös nevezőre tudtuk volna hozni az ellentétes álláspontokat. Ha pedig mégsem sikerült volna a közös nevezőt megtalálni? Nem kötöttük volna meg a megnevezési szerződést és kész! Még egy sikertelen kísérlet történt. Mindenesetre állt volna a világ közvéleményében a tudat, hogy mi minden lehető megtettünk a békés megoldás érdekében. Titulescu azonban elkövetette azt a megbocsáthatatlan hibát,

hogy nyilvánosságra hozta a tárgyalásaink anyagát. Leleplezett bennünket. Egy ilyen kényes kérdésben bármilyen nyilvános vita megnehezíti a tárgyalásokat, ha nem hiúsítja meg azokat.

— Titulescu ezt nem értette meg. Az olyan emberek megjegyzései, akik nem ismerik valamely vita összes belső intím fázisait, csak árthatnak a helyzetnek. Különösképpen el kellett volna kerülni lengyel és francia szövetségeseinkkel szemben annak látszatát, hogy mi a szarolás rendszerét használjuk velük szemben.

Talán mégis sikerülni fog a megegyezés

— Látom a lapokban, hogy a miniszter tanács a közvetlen tárgyalások folytatása mellett foglalt állást. Bevallom, hogy nagy megkönnyebbülést jelent ez számomra. Attól félek, nehogy ismét közvetítők útján vegyék fel a tárgyalások fonálát az oroszokkal. Ugy nézett volna ki ugyanis a dolog, hogy a román diplomácia igyekszik egy hazafias visszavonulási platformot biztosítani magának és

az esetleges sikertelenségért részint az oroszokra, részint pedig a közvetítő franciákra és lengyelekre hárítani a felelősséget.

— Én hiszem, hogy Titulescu, aki végül is közvetlenül és személyesen lép a csióba, ügyességével elő fogja segíteni a megegyezést. Végeredményben a különböző szavak, formulák és jogi csavarások csak interpretálási lehetőségekre adnak alkalmat elméleti viták esetén a pacifista fórumok előtt. Az összes paktumok, ideértve a Kellog-paktumot is, holt betűs papíron maradnak, ha valamelyik állam nem akarja respektálni őket és erősebbnek érzi magát a másiknál. (Ha tehát a szövjet meg akarja támadni Romániát, úgy a legnagyobb óvatossággal megkövetelt megállapodás esetén is megteheti azt.) Miért ne egyszerűsítsenek le tehát a különböző megfogalmazásokat Románia azonnali érdekeit figyelembevéve és miért állítsunk fel olyan akadályokat, amelyek azt a benyomást kelthetik, hogy a mi célunk nem egy becsületes, őszintén óhajtott megállapodás, hanem látvá-

nyos diplomáciai „siker“.

— Ami engem illet, várakozási álláspontra helyezkedtem. A nyugalmi pátpától segítve, türelmesen várom az események kialakulását.

Miért kellett Vaidának lemondania

Az újságíró felteszi a kérdést: Ha Maniu egyetértett Vaidával ebben a kérdésben, miért kellett az előző kormány-
nak mégis lemondania? És miért ragaszkodott az uralkodó ahhoz, hogy Titulescu legyen a külügyminiszter?

— Az uralkodó — válaszolt Vaida — egyáltalán nem vetette fel ezt a kérdést. Én Öfelségének teljes támogatását élveztem. Titulescu külügyminiszterségét a pártvezetőség kérte tőlem. Én azonban az ő blamálo párizsi magatartása után és azok után, ahogy általában Titulescu az én tevékenységemet kontrakarizozta, újságok és sajtóügynökségek után felelősekként ve kormányommal, — nem fogadhattam be kormányomba. Az uralkodó figyelembe vette a nemzeti parasztpárt vezetőségének azt a kívánságát, hogy Titulescuval együtt működjek. Én, mint a párt fejelemzett tagja, alávettettem magam ennek a határozatnak és természetes dolog, hogy támogatom a Maniu-kormányt.

Victor Cadere Kolozsváron

Eddig szót Vaida nyilatkozata, amely a román politikának kétségtelenül legérdekesebb eseményét képezi. Kolozsvárnak egyébként érdekes vendége volt tegnap. Varsóból jött, ideérkezett Victor Cadere professzor, Románia lengyelországi követe, aki meglátogatta Vaidát, akivel hosszasan megbeszélést folytatott. Cadere professzor tegnap ebédre is a volt miniszterelnök vendége volt, majd délután folytatódott a tárgyalások, amelyek során Cadere beszámolt Vaidának a román-orosz tárgyalások legújabb fázisáról. A varsói román követ este nyolckor utazott el Kolozsvárról és szerdán reggel a fővárosba érkezett.

Hogyan buktatták meg Baltimégyében a lótolvaj Novitzchit

Besarába zsidó lakossága elégtétellel vette tudomásul a választás kimenetelének híré

Chiseneu-Kiseneu, november 2. (Az Uj Kelet tud.) Megirtuk, hogy a vasárnap Baltimégyében lezajlott részleges választáson Crupoveatchin nemzeti parasztpárti jelöltet választották meg szenátorrá Vladimir Novitzchi, a lótolvaj cuzista jelölttel szemben. A választás kimenetelét Besarábiában nagy érdeklődéssel várták. Az előző választáson ugyanis a két cuzista szenátorjelölt több mint ezer szavazattal előzte meg a többi pártokat. A részleges választáson a nemzeti parasztpárton kívül két liberális frakció: a szteristák, a lupis-

ták és a nemzeti szocialisták vettek részt. Az összes polgári pártok jelöltjei megértették, hogy az erőteljes cuzista áramlattal szemben csak akkor vehetik fel a siker reményével a küzdelmet, ha nem egymás ellen fognak marakodni, hanem együttesen lépnek fel a cuzistajelölttel szemben.

Igy is történt. Az összes politikai pártok komoly propagandát fejtettek ki a cuzistákkal szemben és természetesen ügy kihasználta azt, hogy Vladimir Novitzchi cuzistajelöltet lólopási ügyek miatt nem engedték be a szenátusba.

Baltimégye cuzista választóit is megingatta egy kissé a zsidóellenes meggyőződéseikben az a terjedelmes vádolat, amelyet Novitzchi ellen különböző piszkos ügyekkel kapcsolatosan a szenátusban felolvastak. A nemzeti parasztpárt jelöltje mellett maga Anton Crihan földművelésügyi alminiszter, a megyei szervezet elnöke fejtett ki propagandát. A cuzistajelölt bukása igen öröndetes jelenség és azt Besarába zsidó lakossága különösen elégtétellel vette tudomásul.

A prágai jugoszláv követséget szét akarták rombolni a jugoszláv diákok

Az osztrák külügyminisztérium alig győzi a bocsánatkérését az egyetemi zavargások miatt

Prága, november 2. Szombat délután a prágai jugoszláv követség telefonon kért segítséget a prágai rendőrigazgató ságtól. A rendőrigazgatósról riadóautókon készülttség vonult ki a jugoszláv követségre, amelynek udvarán már javában állt a harc.

A prágai jugoszláv diákok ugyanis 70 főből álló küldöttséget menesztettek Griogono prágai jugoszláv követhoz, akitől azt akarták kérni, hogy intervencionáljon a külföldiek számára fölemelt beiratási díjak miatt, valamint lépjen közbe a jugoszláv hatóságoknál, amelyek nem engedték, hogy a megélhetésüköz szükséges összeget hozzátartozóik elküldhessék ott honról.

A hetven tagból álló diákküldöttség a követség udvarán gyülekezett össze és egy tíz tagból álló delegáció ment be a követségre. A jugoszláv követ kiűzött a diákoknak, hogy nem hajlandó őket fogadni és érdekükben egy lépést sem tesz, mivel egy nemrég megtartott diákgyűlé-

sen becsémérőleg nyilatkoztak róla.

A diákok közölték társaikkal, hogy a jugoszláv követ, aki tulajdonképpen a jugoszláv állampolgárok érdekének megvédésére van Prágába küldve, nem hajlandó érdekükben eljárni. A diákok mikor ezt megtudták, kiáltozni kezdtek, a hangulat egész forradalmi lett, törni, zuzni kezdtek és be akartak hatolni a követ szobájába. Az egyik megrémült követségi tisztviselő a rendőrségre telefonált, a rendőrök hamarosan meg is érkeztek. A lázongó jugoszláv diákokat kiszorították a követség épületéből, közben egy diáklányt, aki szembeszállt a rendőrökkel, le is tartóztattak.

Bécs, november 2. A bécsi lengyel diákok küldöttsége tegnap fölkereste Lukaszewicov bécsi lengyel követet és panaszt emeltek nála az egyetemeken az utóbbi napokban történt események miatt. A követségen jegyzőkönyvet vettek föl a diákok panaszairól és a követ megígérte, hogy kormánya nevében a legerélyesebb

hangu demarsot fogja intézni a lengyel állampolgárok bántalmazása miatt.

A bécsi lengyel követ ígérte, be is tartotta és báró Korschak követségi titkár a külügyminisztériumban még aznap átadta a lengyel kormány tiltakozó jegyzékét. A tiltakozó jegyzék szokatlanul éles hangon bírálja a bécsi egyetemen uralkodó botrányos állapotokat és elég tettejt követel a lengyel diákok inzultálásai miatt. A külügyminisztérium képviselőjében Petters dr. államtitkár ünnepélyesen kijelentette, hogy minden intézkedést megtesznek, hogy hasonló esetek a jövőben elő ne fordulhassanak.

A bécsi egyetemeken egyébként a verkedések alkalmával három jugoszláv diák is megsebesült és a legközelebbi napokban a jugoszláv kormány is tiltakozni fog. Mint közöltük, az amerikai követ már bejelentette tiltakozását és az osztrák külügyminisztérium kénytelen is volt bocsánatot kérni a megsértett amerikai állampolgároktól.

Tiszta való nem ámitás, **CZINK-nél** készül legszebb festés és tisztítás

Balfour

Irta: Adolf Pollák (Berlin)

Ma, november 2-án volt 15. évfordulója annak, hogy Lord Balfour híres deklarációja megjelent. Ebből az alkalomból közöljük dr. Adolf Pollák alábbi érdekes cikkét.

„Egy nép politikáját, amely úgy széjjel van szórva a világon, mint a zsidó nép, inponderabilitással kell csinálni, amelyek még a levegőben lógnak.“ Zseniális intuícióval írta Herzl Tivadar ezeket a szavakat 37 évvel ezelőtt Hirsch báróhoz, aki pontosan száz évvel ezelőtt született.

Ezekből az inponderabilitásból, amelyeket Herzl egész életén keresztül nagyra értékelt, ő politikai, szervezeti és pénzügyi realitásokat teremtett, de senki nálánál jobban nem tudta azt, hogy ezektől az inponderabilitástól a palesztinai tényleges valóságokig még messze nagyon messze az út.

A cionista kongresszus zsidó szószólójáról, amelynek megteremtése Herzl egyik leghallhatatlanabb műve volt, a zsidó nemzet képviselőit egybegyűjtött a világba a mi Palesztinára vonatkozó történelmi jogunkat és igényünket. Husz évvel később, a világháború záróárában, a cionista kongresszus utáni bazeli programjából a világhistóriai jelentőségű Balfour deklaráció okmányra lett. Három évvel később ez az okmány San-Remóban felvételre és a békeszerződésbe és további két év után, tehát pontosan az első cionista kongresszus után egy negyed évszázadra, — a Népszövetség a maga mintegy ötven államtagjával rányomta a maga pecsétjét erre az okmányra.

A politikai cionizmus ezen mértföldkövet gyorsabban követték egymást, mint azt az álmódó Herzl is gondolta volna, bár meg kell állapítani, — anélkül, hogy utódainak összehasonlíthatatlan teljesítményeit lebecsülnék, — hogy a siker oroszlánrésze Herzl Tivadar érdeme volt. Önkéntelenül is vissza kell emlékeznünk ez alkalommal arra, hogy az angol konzervatív kormányok a feje, amellyel Herzl 30 évvel ezelőtt El-Arisch és Uganda tartományoknak a zsidó telepítés céljaira leendő átengedése felől tárgyalt, James Artur Balfour volt. Akkor ez a mai nagy barátunk azonban még kevés érdeklődést tanúsított a mi ügyünk iránt. Joe Cham berlini, a nagy államférfiu és gyarmati ügyi miniszter volt az, akit Herzl a maga egyéniségének varázsával és szuggesztív erejével a cionizmusnak megnyert. Herzl halálával ugyan megszakadtak az Angliával való közvetlen kapcsolatok, de a cionizmus politikai körökben és az angol nyilvánosság előtt közismert tényező lett. Szerencsés véletlen dolog, hogy Chaim Weizmann 1905-ben Manchesterbe, Balfour választókerületébe került, mint az ottani egyetem tanára. Ettől az időponttól kezdődik a politikai felvilágosító munka, amely Balfour hozzánk közelebb hozta és vele együtt sok barátot szerzett Angliában a cionizmusnak.

A Balfour deklaráció ma egy politikai valóság és mégis épen úgy, mint a bázeli program, azokhoz az inponderabilitásokhoz tartozik, amelyeket a mi népünk még nemzedékek után is ilyenek fog tekinteni. Egyedülállóan nagy volt a hatása, amikor 15 évvel ezelőtt megjelent és joggal látták ebben a deklarációban sokan egy új korszaknak a kezdetét. De az áradó lelkesedés rövid ideje után bekövetkezett a csalódások, kudarcok korszaka és nagyon sokan, akik a lelkesedés első viharában megtalálták a hozzánk vezető utat, újból elhagyták sorainkat. „Elvesztétek azokat, akiket rendszerint nincsen sok veszteni valónk!“ — mondotta Herzl a VI. kongresszuson. De mindazok számára, akik hűségben kitartottak ügyünk mellett, a Balfour deklaráció mindörökké meg fogja tartani a maga elvitathetetlen nagy értékét, ami elismerését és megerősítését a népek fóruma

által annak, hogy mi „nem a megtörténés, hanem ősi jogunk alapján térünk vissza történelmi hazánkba.“ A nemes férfiúnak a neve, aki a mi ügyünknek felkarolója lett, akinek élete végén még megadatott, hogy a maga ideáljainak megvalósulását Erec Izraelben saját

szemeivel láthassa, James Artur Balfour neve örökké élni fog a zsidók emlékezetében.

A Balfour deklaráció 15. évfordulója alkalmából — mint azt az Uj Kelet már megírta — november hó első hetében országsszerte Balfour ünnepek lesznek, amelyek lord Balfour emlékének és a Balfour deklaráció történelmi jelentőségének szánt bevételekben fogják a cionista mozgalom vezérférfiai a cionista eszmét méltatni.

Ionescu tábornokot menesztik a CFR éléről

Mirto Vidrighint szeretné visszahelyezni

Bucuresti-Bukarest, november 2. A Lup-ta valószínűnek tartja, hogy a CFR élén rövidesen személyi változás történik, amennyiben Mihail Ionescu tábornok, az államvasutak vezérigazgatója, aki jelenleg külföldön van, nem tér vissza a he-

lyére. A lap szerint Mirto közlekedésügyi miniszter, aki Szinajában van, előterjesztést tesz az uralkodónak, hogy Vidrighint delegálják a CFR vezérigazgatói állásra. Ez a hír megerősítésre szorul.

Ujabb hatalmas földrengés rázta meg Kalkidiké szigetét

Athén, november 2. Kalkidiké félsziget újra hatalmas rázkódások érték. A földrengés több községben a még megmaradt házak egész sorát döntötte rom-

ba. A lakosság pánikszzerűen menekül a falvakból. Délután az erős földrengések újra megismétlődtek. Még nem érkezett hír az újabb áldozatok számáról.

Ma csütörtökön, november 3-án a legmeggrázóbb film premierje:

A sárga bárca

Elisa Landi, Lionel Barrymore, Arnold Korff stb. művészek felléptével

Megkezdődött a nagy fekete-szesz panama törvényszéki főtárgyalása

Illetékességi kifogást emeltek a védők, amelyben ma reggel hirdet ítéletet a törvényszék

Likvidálják a kolozsvári fekete-szesz-vizsgálóbíró irodáját

Cluj-Kolozsvár, november 2. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári törvényszék második tanácsa szerdán délelőtt kezdte meg annak a nagyarányú fekete-szesz panamának büntetői főtárgyalását, melynek középpontjában Sava Cornel, jelenleg állásába reintegrált, de annak idején másfél éven keresztül felfüggesztett rendőrségi vezérfelügyelő áll. Sava mellett mint mellékvádlottak Filimon állambiztonsági rendőrkomiszár, akit a fekete-szesz-vizsgálat során Sava mellé osztottak be és Kun Andor, a hírhedt álláspektor szerepel a tárgyalás vádlottjaként. Salomon Mór és Lebovits szeszgyárosok és társaik is felsorakoznak a vádlottak padján. Ezeket a fekete-szesz-visszaélés vádjával, míg a rendőrtisztviselőket megvesztegetésért kívánja megbüntetni a több ezer oldalra terjedő vádirat.

A Miculescu-Hossu tanács előbb a harmad- és negyedrangú vádlottak többségének távollétét konstatálja, de Ciugudeanu ügyész, valamint a védő-ügyvédek érvelésének helyt adva, mégis elrendelte a büntetői tárgyalást. Azonnal szólásra jelentkeztek a védő-ügyvédek: dr. Flaviu Laurentiu, dr. Klein Miksa, dr. Popa Ádám és Saragea Zamfir, akik pergátó indítványt

terjesztettek elő. A védelem szerint a vádlottak nagyrésze biharmegyei illetőségű, a bűncselekmény Telegden, tehát Biharmegyében történt, a vádlottak elleni eljárást a nagyváradi törvényszék indította meg elsőnek. Ezeknek a felsorakoztatása után a védelem megállapította, hogy

a kolozsvári törvényszék nem lehet illetékes a vádlottak elleni eljárás letárgyalására.

A védelem kéri a törvényszéket, hárítsa el magától az illetékességet a nagyváradi törvényszék javára, mely a monstre per első vizsgálati ténykedéseit irányította.

Ciugudeanu ügyész tiltakozását jelentette be az illetékességi pergátó indítvány tárgyalása ellen. Ha a bűncselekmény Biharmegye területén is történt, a főbenjáró vádlottak nagyrésze kolozsvári, az egész ügy kivizsgálását a kolozsvári törvényszék második tanácsának vizsgálóbírója vezette, ahová a többi szeszgyék vizsgálata is koncentrált. Az ügyész véleménye szerint a per letárgyalására a kolozsvári törvényszék illetékes és ezért kéri, hogy a tanács még a mai napon kezdje meg az ügy érdemleges főtárgyalását. A törvényszék hosszas tanácskozás

után csütörtök reggel kilenc órára halasztotta az illetékességi kérdésben hozandó határozat kihirdetését.

Itt említjük meg, hogy a szeszvizsgálatnak olyan eseménye van, mely úgy az érdekelt szeszgyárosok, mint a nagyközönség körében a legnagyobb meglepődést fogja kiváltani. A kolozsvári szeszvizsgálatok pár héten belül befejeződnek, a meglévő iratcsomókban az utolsó simításokat eszközölik és ezzel likvidálják is azt a fekete-szesz vizsgálat számára berendezett vizsgálóbírói irodát,

amely az utóbbi két évben egymás után termelte ki az események homlokterében álló szenzációkat. Ezután már csak a törvényszéken lesz folytatása a nagy port felvert fekete-szesz-ügyeknek, de a közvélemény előtt állandóan a legszomorúbb szenzációkat jelentő letartóztatásoknak és milliós vagyonok zárolásának már nem lesz több lehetősége Kolozsváron. December 15-én minden befejeződik már, és Puscariu Emil, a fekete-szesz vizsgálóbírója ekkor elfoglalja helyét a törvényszék első szekciójának bírói karában.

Az új Chevalier-film bemutatója a Szinkör mozgóban

Az amerikai rendezési technika minden leleményességével indul ez a film. A párizsi hajnal ötletesen, gördülékenyen veti elénk a film és a párizsi hajnalban ábrándó Chevalier szellemes, kacagtató alkításában peregnék le a fordulatok. A hercegi család minden groteszkjét, előítéletét és paralitikuságát olyan szatírvál figurázza ki a film, mely egy irdalmi perzsiflász mélységével felér. A hercegnő szabója a szezon legsikerültebb filmalkotásainak mondható. Jeanette Macdonald játéka, éneke és szépsége áll a cselekmény középpontjában. A rendezői trükkök egész sorozata követi egy mást. A vadászat, a szarvas menekülése, a hercegi vendégség ragyogó kabineta kitései olyan értékes, melyek a filmnek a legnagyobb sikert biztosítják. Hogy a szabólegény Chevalier hogyan csavarja el a szépséges hercegnő fejét: limonádé ugyan, de olyan körítéssel, mely két kellemes órát szerez a közönségnek. A Szinkör-mozgó kitérő hangosgépén nagyon jól érvényesülnek a darab nagyon szép zeneszámai is.

A kolozsvári Zsidó Nőgyelet első teadélutánja. A fokozódó nyomorral szemben csak fokozottabb áldozatkészség tud megfelelő eredményeket felmutatni s így csak természetes, hogy a Zsidó Nőgyelet tevékeny asszonyaira is sokkal fokozottabb munka hárul a közelgő téli szezonban. A kolozsvári Zsidó Nőgyelet nyemorenyhítő akciójának bevezetéseket péntek éj 6-án, vasárnap délután öt órakor táncal egybekötött teadélután rendez a New-York-szálloda télikertjében, melynek tiszta jövedelmét a szegény zsidó gyerekek felszerelésére fordítják. A teadélután iránt máris nagy érdeklődés nyilvánul meg, annál is inkább, mert már a múlt szeszonból ismeretes, hogy ezek a teadélutánok a legzavartalanabb és legdisztingáltabb szórakozást nyújtják a zsidó ifjúságnak.

A világgazdasági konferencia előkészítő bizottsági ülésén a német delegátus Németország eladósodását ismertette. Genfből jelentik: A világgazdasági konferencia ülészakát előkészítő szakértői bizottsági ülésén Posse német delegátus ismertette Németország nagyarányú külföldi eladósodását, amelyből az egyetlen kiút lenne a külkereskedelmi mérlegében az export további fokozása. Ezt Németország az államok egyre növekedő vámjai miatt nem válthatja valóra s így nem marad más számára, mint a kontingentálisok rendszere, amelyet kénytelen lesz mindaddig érvénybentartani, amíg az államok belátják a jelenlegi helyzet káros voltát és liberális vámpolitikára térnek át.

Egy orosz gőzös a Spitzbergák környékén befagyott a jégbe. Londomból jelentik: A Tovarisz Sztalin orosz gőzös a Spitzbergák környékén befagyott a jég közé. Jégtörőket indítottak utba oroszországi kikötőkből a gőzös legénységének kiszabadítására. Egyidejűleg egy norvég gőzös is utban van a Tovarisz Sztalin legénységének segítségben részesítésére. Az orosz hajón, amely a Spitzbergák nyugati partja közelében a jég közé ékelődött, csavarja eltörött s féloldalra fordult, a legénységen kívül 126 orosz utas van, akiket a Spitzbergák bányáiba munkára szállított a Tovarisz Sztalin. A norvég gőzös előreláthatólag csak pénteken érheti el a szerencsétlenség színhelyét.

Kelet tud

ség buka

vetkezők

Elena

sodszor i

Titulescu

helyről n

hercegnő

csalatos k

nyertek.

azokról a

melyeket

nő buka

tosan köz

A Journ

ugyancsak

közlik, ho

dumot ny

nőknek.

hercegnő

1. Ezer

Romániab

mikor lát

makat, az

nulással v

vétellel va

2. Legy

Megegyezés jött létre Károly király és Elena hercegnő között

Három követelése volt a trónörökös édesanyjának

Bucuresti-Bukarest, nov. 2. (Az Uj Kelet tud.) A Sudest távirati ügynökség bukaresti tudósítója jelenti a következőket:

Elena hercegnő tegnap délután másodszor is hosszú audiencián fogadta Titulescu külügyminisztert. Beavatott helyről nyert értesüléseink szerint a hercegnő bukaresti tartózkodásával kapcsolatos kérdések kielégítő megoldást nyertek. Egy pillanatig sem volt szó azokról a messze menő kombinációkról, melyeket egyes külföldi lapok a hercegnő bukaresti tartózkodásával kapcsolatosan közöltek.

A Journal de Geneve és a Daily Mail ugyancsak bukaresti tudósítás alapján közlik, hogy Elena hercegnő memorandumot nyújtott át Maniu miniszterelnöknek. Ebben a memorandumban a hercegnő többek között követeli, hogy:

1. Évenként hat hónapot tölthessen Romániában és ezen idő alatt fiát bármikor láthassa, kivéve azokat az alkalmakat, amikor Mihály trónörökös tanulással vagy ünnepeken való részvétellel van elfoglalva.

2. Legyen jogában fiát egy hónapra

magával vinni vakációra.

3. Biztosítsák arról, hogy civillistáját rendszeresen fizetni fogják és hogy a Chiseleff szosszen lévő palotája távollétének ideje alatt is rendelkezésére álljon.

A kérdéssel kapcsolatosan, amely az egész ország közvéleményét foglalkoztatta, tegnap este a következő hivatalos közleményt adták ki a sajtó részére:

„Elena Felső azért jött az országba, hogy jelen legyen Mihai Vaida születésnapján. A Felsőnek az országba való érkezése megfelelő alkalmat nyújtott bármilyen, a multtal kapcsolatos, vagy a jövőt illető ellentét kiküszöbölésére. Elena Felső még egy-két napig marad az országban, azután visszautazik Firenzébe. A Felső tegnap együttes kihallgatáson fogadta Maniu miniszterelnököt és Titulescu külügyminisztert.

Mihai Vaida ma Bukarestbe érkezik édes anyja látogatására.

Illetékes helyen hangsúlyozzák, hogy a létrejött megegyezés mindkét részt teljesen kielégíti.

Két hatalmas népkonyhát és egy népszállót létesít Deleu primár Kolozsváron

Kolozsvár városa tizenkétfélmillió lejt kapott a 30 milliós kölcsön első részleteképen, amelyből 10 milliót a vízműre, két milliót az új hid megnyitására fordít

Cluj-Kolozsvár, november 2. (Az Uj Kelet tud.) Dr. Deleu Viktor a kolozsvári interimár bizottság elnöke tegnap hazatért Bukarestből, ahol a város kölcsönének folyósításáról folytatott tanácskozásokat. A parlament által megszavazott harmincmillió lejes kölcsön első részét, 12 millió lejt már fel is vett a polgármester, amelyből tízmillió lejt juttat a vízművek üzemének megfelelő kibővítésére, kétfélmillió lejt pedig a Rudolf-uti új Szamos-híd megnyitására és az ezzel kapcsolatos uccarenndezések céljait fogja szolgálni.

A kétfélmillió lejt birtokában a város mérnöki hivatala azonnal megkezdte a szükséges munkálatokat és így minden remény meg van arra, hogy a hidat a legrövidebb időn belül átadják a forgalomnak. Deleu polgármester egyébként a legkö-

molyabban látott hozzá a munkanélküliség kérdésének a megoldásához. Két hatalmas népkonyhát szervez a polgármester a város szegényeinek és munkanélkülieinek. Az első a Tesatoria Ardeleana Victoria uti épületében, a másodikat pedig a Czell-gyár helyiségeiben állítják fel. Mind a két népkonyha 3000-3000 ebédet lesz képes kiszolgáltatni.

A népkonyhákon kívül a legrövidebb időn belül népszállót is felállít Kolozsváron Deleu polgármester, még pedig abban a pillanatban, amikor az aggménház lakóit áttelepítik a tarcsai birtokra. Az így megürült aggménház épületében lesz a népszálló, ahol bárki 12 lejért kaphat egy tiszta ágyat egy éjszakára. A város hajléktalan munkanélküliei részére a város fogja fizetni a szállásdíjat.

Összeült a Kommunista Internacionálé XII. kongresszusa

Másfélmilliárd lejes hitel a kommunista propaganda fokozására

Berlin, november 2. Moszkvai jelentés szerint tegnap ült össze a kommunista Internacionálé (Komintern) XII. ülészaka, amely főleg a távolkeleti helyzet, valamint az angliai, franciaországi és németországi kommunista tevékenység megvitatásának volt szentelve.

Sen-Kata-Jama, a japán kommunista párt vezére a távolkeleti kérdések előadója rámutatott arra, hogy a kommunista mozgalom Kinában jelentős előre haladást tett. A jelentés alapján határozati javaslatot fogadtak el, amelyben felhívják az orosz kommunista pártot, hogy a szovjetkormányval karöltve teljes erővel támogassák Kinában és Mandzsuriában a kommunista agitációt és tegyék lehetővé a kínai vörös hadsereg ellátását és kiképzését. Felhívják továbbá a japán kommunista pártot, hogy titokban igyekezzenek a mandzsuri japán okupáló hadseregben lázadásokat szítani. A koreai kommunista pártot felhívják, hogy akadályozza meg a japán szállításokat és szervezze meg

a koreai parasztlázadását.

A franciaországi kommunista pártot utasítják, hogy vegyék kezükbe a munkanélküliek mozgalmának irányítását és fokozza a kommunista ifjúságok tevékenységét a francia hadseregben és tengerészetben. A kommunista propagandának úgy a Keleten, mint a Nyugaton való fokozása érdekében az Internacionálé körülbelül másfél milliárd lejtnek megfelelő hitelt nyitott meg költséghatárolással.

— Negyvenhat állam kormánya fogadta el a fegyverkezési szinre vonatkozó javaslatot. Genfből jelentik: A fegyverkezési szünet 4 hónapos meghosszabbítására irányuló javaslatot 46 állam kormánya elfogadta. Köztük a szovjet is. Németország nem jelentette be csatlakozását, mert azon az állásponton van, hogy előbb a hatalmaknak el kell ismereniük a németek egyenjogúságát.

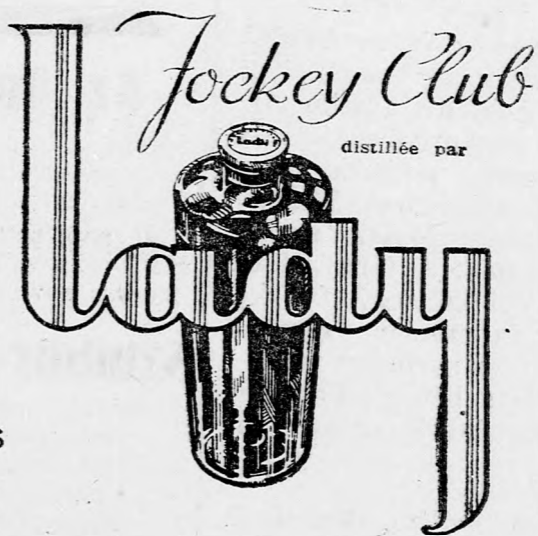
A moziban

Az igazságot meg kell mondanunk. A mozi nem lenne annyira népszerű, ha a sötétség nem tartozna hozzá. Sok párocskának biztos menedéke, mert ott majdnem egyedül lehetnek, száz és száz néző közepette is.

Amikor a vásznon a mozi csillagok egymást mulják felül, hogy a film hőseit albaijólják, magukhoz láncolják.

meghódítsák, akkor, hőtgyeim, tegyennek Önök is bizonyosak saját hódító bájuk felől. A Jockey Club kölnivíz a legegánsabb hölgyek használik, mert tiszta alkohollal készül és az abszolút tisztaságnak azt a biztonságát nyújtja, amelyet szappan és víz sohasem kölcsönözhet. Emellett e kölnivíz illata diszkrét és mégis átható. Előkelőséget és üdéséget sugároz ki.

EAU DE COLOGNE

AUTRES PRODUITS

L'Or de la France

Perle de Paris - Parisienne - Chat Noir - Rouge et Noir
VALÓDIAK CSAK EREDETI ÜVEGCSEKBE

Nyílt uccán lelőttek egy katonaszökevényt

A járőrelők meglicselték a lövöldöző örmestert

Bucuresti-Bukarest, nov. 2. Verov Stefan munkás, notórius katonaszökevény, aki számtalan ízben megszökött a kaszárnyából, mindig leülte a rá kirótt büntetést, amikor aztán bevonult csapattestéhez, ismét megszökött. Tegnap az egyik bukaresti uccán szembetalálkozott Bruteanu Gheorghe örmesterrel, aki felszólította, kövesse a kaszárnyába. Verov nem engedelmesskedett és menekülni akart,

mire az örmester utána lőtt. A munkást hátba találta a golyó és összeesett. A járőrelők az örmester ellen fordultak és alaposan összeverték. A súlyosan sérült Verovot kórházba szállították.

— Gömböst Rómába várják. Rómából jelentik: Gömbös magyar miniszterelnököt november 10-re hivatalos látogatásra várják Rómába.

Mi újság Palesztinában?

Repülőközlekedés két nap alatt Berlin—Tiberiás között

Jeruzsálem, november 2. A Luft-Hansa új repülőszolgálatot állított be, amely lehetővé teszi a repülő közlekedést Berlin és Palesztina között két nap alatt. A repülőgép hétfőn hajnalban 3 órakor indul Berlinből, egy nap alatt megteszi a Bécs—Budapest—Szófia—Szaloniki—Athén közötti utat. Athénből kedden 7.30-kor indul az angol repülőgép, amely 19.15 perckor érkezik Tiberiásba.

A Mossul-Haifai olajvezetékek. A „Felestin“ című arab lap intervjút közöl Lang mérnökkel, az Irak-Haifai olajvezetékek palesztinai osztályának vezetőjével, aki közölte, hogy a vezeték a Rutenberg-művektől 9 kilométernyire keresztezni fogja a Jordánt. Az olajvezetékek munkálatainál 3000 palesztinai és 5000 transzjordániai munkást fognak dolgoztatni. A munkálatok költségei 10—15 millió fontra fognak rugni és 1933 év elején befejeződnek.

A Keren Hajszod palesztinai investíciói 1932-ig. 1921 áprilisától 1932 június 30-ig a következő tőkebefektetéseket eszközölte: 1. mezőgazdasági kolonizáció: 1,514,969 font (32.4%); 2. városi telepítés és közművek: 934,519 (20.0%); 3. nevelés és oktatásügy: 911 ezer 177 (19.5%); 4. bevándorlás: 424 ezer 464 (9.1%); 5. egészségügy: 292 ezer 265 (6.3%); 6. vallási és hitközségi intézmények: 283,030 (6.1%); 7. közigazgatás és egyéb: 309,123 (6.6%). Összesen 4,669,547 font.

Palesztinai építkezések 1931-ben. A „Commercial Bulletin“ hivatalos kimutatása szerint 1931-ben 2,720,678 fontot investáltak nyilvános és magán építkezésekbe a palesztinai városokban. Ez az összeg 28.000 font emelkedést jelent az előbbi esztendő építkezési investícióival szemben. Az 1931 évi építkezések főcentruma Jeruzsálem volt, ahol nagy középületeket és magánházakat, valamint üzlethelyiségeket építettek. Tel-Avivban 1931-ben 310,000 fontot investáltak építkezésekbe, ami az előbbi évvel szemben 135,000 font emelkedést jelent.

Kormány-szubszidió a héber iskolák és egészségügy részére. A Vaad Leumi egyik legutóbbi ülésén dr. Chaim Arlosoroff, a cionista exekutív tagja részletes jelentést tartott a politikai helyzetről és azokról a tárgyalásokról, amelyek a kormány szubszidióinak felemelése érdekében folynak. A tárgyalások lezárása az 1933 évi költségvetés kidolgozásától függ és minden remény meg van arra, hogy a kormány megfelelően emelni fogja a héber iskolák és egészségügyi intézmények szubszidióját.

Új kolónia Palesztinában. Rechoboth és Gadera között új kolónia építéséhez láttak hozzá a napokban. Az új kolónia neve Kfar Bilu lesz. Harminc parcella, összesen 180 dunam beültetéséhez már hozzá is fogtak és megtették az előkészületeket az épületek felállítására is.

WELLS H. G.

Minden kötet egész vászonban kötve, gyönyörű papírra nyomtatva, kötetenként 60 lej. 1. Anna Veronika. 2. Az istenek elede. 3. Kipps. 4. A láthatatlan ember. 5 és 6. William Clissold világa. 7. Mr. Polly lázadása. 8. Amikor az üstökös eljön. 9. Egyelőre. 10. Ellet és kaland. 11 és 12. Tono Bungay. 13. Mr. Britling. 14. Csodálatos történetek. 15. Az álom. 16. Bealy. 17. Mr. Levisnam és a szerelem. 18. A tengeri tündér. 19 és 20. A szenvedélyes barátok. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában összeg és portóköltés előzetes beküldése utánvétellel.

Héber könyvtár a palesztinai hajókon. A „Lloyd Triestino“ a Palesztina és Trieszt között közlekedő hajóra héber könyvtárt állított be a Palesztinába hajózó zsidó utasok számára.

Tőkeforgalom Palesztinában. A legújabb kereskedelmi kimutatás szerint Palesztinában jelenleg két és fél millió font van forgalomban, ebből két millió bankjegyben, a többi pedig ércpénzben.

Palesztina képviselteti magát a nemzetközi mezőgazdasági kongresszuson.

A palesztinai kormány a Jewish Agency kiserleti állomásának mezőgazdasági vezetőjét, S. Zemachot delegálta Palesztina képviselőjében a napokban Rómában összeülő nemzetközi mezőgazdasági kongresszusra.

Haifa fejlődése. A haifai nagy kikötő építkezéssel kapcsolatosan hatalmas magánépítkezés indult meg. Az új építkezések eddig 250 ezer font befektetést hoztak és ezeknek nagy többségét zsidó részről eszközölték.

Színházi filléresgyors indul november 10-én Budapestre

Diszeloadás az Operában és a Nemzeti Színházban. Visszaérkezés 16-án. Jelentkezni lehet november 4-ig

Az „Orbis“ kolozsvári nemzetközi utazási iroda november 10-én filléres vonatot indít Budapestre, azzal a céllal, hogy az intelligens erdélyi közönséggel megismertesse a budapesti színházi kultúrát. Ennek a célnak a szolgálatába kíván szegődni akkor, amikor sikerült a társasutazáson résztvevőknek egy négy-napos kellemes szórakozást biztosítani anélkül, hogy ez különösebb anyagi megterhelést jelentene.

Kolozsvárról 690 lejért, Nagyváradról 475 lejért

vehet részt az Orbis budapesti társasutazásán, mely összegért az Orbis utazási irodája a következőket adja:

Budapest oda- és visszautazás gyorsvonati sebességgel futó vonaton.

Magyar vizum.

Ingyenes részvétel zenés uzsonnával egybekötött divatrevü bemutatón. A legújabb őszi és téli párizsi divat-újítások bemutatása.

Ezeket a kedvezményeket kívül minden utas 6 pengő lefizetése ellenében résztvehet a Nemzeti Színház és az Operaház ünnepi előadásán, amelyeket az Orbis színházi vonat utasai részére rendeznek. Ezenkívül minden utas kap kivánságához képest 50 százalékos kedvezmény igénybevételére jogosító színházi utalványokat. Már most megjegyezzük,

hogy 6 pengő összárért az Operaház és a Nemzeti Színház diszeloadásain a legjobb helyeket kapják utasaink, aminek a napi ára a két előadásra 16 pengő.

Olesó elszállásolásról is gondoskodik az Orbis iroda szervezete, mert az egész budapesti ott tartózkodás alatt jó szállodákban, illetve penziókban szobát és reggelit 29 pengőért ad utasainak, szobát teljes ellátással az egész ott tartózkodás alatt napi 3 szori bőséges étkezéssel együtt 54 pengőért. Természetesen azok az utasok, akik rokonainknál, vagy ismerőseinknél helyezkednek el, nem kötelesek igénybe venni a fenti elhelyezkedési lehetőséget. Jelentkezni lehet az Uj Kelet kiadóhivatalában személyesen, vagy levélben november 4-ig. Oradean megbízottunknál, Blum Zsigmond Rimánóczy u. 4. A jelentkezéssel egyidejűleg a teljes részvételi díjat kell befizetni. A vonat pontos indulási óráját a későbbi közleményeinkben adjuk meg, azonban már most közöljük, hogy 10-én a kora reggeli órákban lesz az indulás, 9 és 10 óra körül. A részvételhez utlevél szükséges, melyet minden utas az induláshoz hozzon magával, természetesen a magyar vizumot külön díj fizetés nélkül mi szerezzük meg az utasnak Budapesten. A kolozsvári illetőségűeknek irodánk elvállalja az utlevél megszerzését. Cím: Orbis Cluj, Calea Victoriei 7.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Az Opera műsora

Szerda, nov. 2: A trubadur. (M. Mohora vendégfellépésével.)

Péntek, nov. 4: A denevér.

Vasárnap, nov. 6 (este): Szünet.

Hétfőn, nov. 7: A denevér.

Szerda, nov. 9: Tannhauser.

Szinkör-Mozgó műsora

Szerdától egész nap:

A hercegnő szobája. Maurice Chevalier, Jeanette Macdonald, Myrna Loy, Charles Ruggles. Rendezte: Rouben Mamoulian.

URANIA-MOZGÓ műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor: „Miniszterek kirucranása“. Főszerepben: Otto Valburg, Trude Berliner.

Julius Falkenstein. Elsőrangú német vígjáték. Műsoron kívül hangos heti híradó. Monopol Continental Film.

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor:

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor:

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:

„X 27“. Spion. Főszerepekben: Marlene Dietrich, Victor Mac Laglen, Warner Oland. Rendkívüli kém-dráma. Műsoron kívül hangos heti híradó. Paramount-film.

SELECT-MOZGÓ műsora

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor:

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor:

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor:

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:

Sárga bárca. Főszerepekben: Elissa Landi, Lionel Barrymore, Laurence Olivier. Nagyhatású zsidó, orosz-argyú dráma. Műsoron kívül hangos heti híradó. Fox-film.

ROYAL-MOZGÓ műsora

(Iparkamara új palotájában)

Ma, csütörtökön: Bojkott (Diákbecsület).

Diákdrama. Főszerepekben: Lil Dagover, Teodor Loos, Ralph v. Goth, Karin Evans.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, november 3.

Bukarest, 17: Zenekari hangv. 19.40: Grammfón. 20: Rádiózenekar. 20.45: Szórakoztató zene. 21.45: Hírek.

Budapest, 9.15: Szimf. hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Hangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 3.30: Diákfélóra. 4: Divatsevegés. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A földművelésügyi min. előadása. 5.30: Magyar nóták, cigányzenekisérettel. 6.15: Angol nyelvtanítás. 6.35: Zenekari hangverseny. 7.25: Az Operaház előadásának ismertetése. 6.30: Puccini: Pillangókisasszony. Közben pontos időjelzés, időjárás, majd jazz. 11.15: Cigányzene.

Bécs, 21.05: Beethoven szonáták. 22.30: Zenekari hangv.

Breslau, 20.20: Kivánsághangv.

Varsó, 22.15: Táncczene.

Milánó, 20.30: Rossini: Olasz nő Algirban.

Róma, 17.30: Beethoven zongoraszonáta.

Prága, 19.35: Mandolin négyes. 20: Katonazene. 21: Ada Sári dalestje.

Pozsony, 18.25: Grammfón.

Brünn, 20: Grammfón.

Oslo, 20: Kamarazene.

Péntek, nov. 4.

Bukarest, 19.40: Grammfón. — 20: Szimf. hangv. 22: Hírek.

Budapest, 9.15: Grammfónhangv. 9.30: Hírek. 12.05: Balalajakzene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 1.15: Testnevelési tanfolyam. 2.45: Hírek. 3.30: Diákfélóra. 4: Széchenyi hármaskönyve. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás. 5: Cigányzene. 6: Novella. 6.30: Hangv. 7.45: Huszárok, katonadarab. 10.20: Pontos időjelzés, időjárás, majd cigányzene.

Bécs, 19.15: Ünnepi hangv.

Berlin, 19.30: Szór. zene.

Varsó, 20.15: Szimf. hangv.

Milánó, 20.30: Szimf. hangv.

Róma, 20.45: Thomas: Mignon című operája.

Prága, 22.30: Hangverseny.

Pozsony, 19.20: Rádiózenekar.

Svájci Romand Adó. 20: Gordonkaszólo.

Svájci Aleman Adó. 19.45: Bizet: Carmen c. operája.

Toulouse, 21.45: Filmdalok.

APRÓ HIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas-tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30 szavasak kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Kiadó Szilágy megyében cirka 400 hold bírtok jó gazdasági épületekkel és lakóházzal. Felvilágosítást ad Dr. Jacobi Emil, Honvéd u. 5. sz.

Öt éves fiú mellé délutáni órákra intelligens leány felvétetik. Németül tudó előnyben. Ligeti, Petőfi ucca 3.

Nagybányai gesztenyét, aszaltszilvát, szilvaizet szállít szolid árárt Roóz, Tauti de sus, 50 százalék előleg ellenében utánvétellel.

Szuterin és földszinti helyiségek

kereskedelmi vagy ipari üzemnek alkalmas, külön vagy együttesen azonnal kiadó. Cím Consumul Functionarilor Publici Cluj, Mátyás 1.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhoz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Eladó cukorkafarmák, tésztaavogó, pezsgőborkészítő, Opalograph, sokszorosító, Beck Adolf Valea lui Mihai.

Fűszer, csemege és vegyesáru szakmában jártas izr. vallású segéd állást keres. Vidékre is megy. Cím: Stein Béla, Str. Decebal No. 74. Cluj.

Kezdők részére.

100 újságcikk alapján románai

a legalkalmasabb arra, hogy a nyelvet játsszi könnyűséggel, szórakozva, minden eddigi rendszertől eltérő módszerrel elsajátítsa a román nyelvet. E munka egyszeri átolvasása révén bárki megtanulhat helyesen románul írni, olvasni, elsajátítja az államnyelv szellemét, fordulatait, nyelvtani szerkezetét, gyakorlati szókincse pedig arra képesít, hogy a legszükségesebb mindennapi beszélgetésben helytállni tudjon.

Eddigi árát mélyen leszállítottuk, most csak 150 lej az UJ KELET könyvosztályában

IGOR

HIREK

TELEFON **5-66. Royal-Mozgó** TELEFON **5-66.**
(AZ IPARKAMARA UJ PALOTÁJÁBAN)

MA, csütörtökön utoljára d. u. 3. 5. 7. 9 órákor németül beszélő premier-dráma: Arnold Ulitz híres novellájának drámai filmesítése

BOJKOTT (Diákbecsület!)

(A diák meghaf, de becsületét nem hagyja!)
Főszereplők: Lil Dagover, Teodor Loos, Ralph v. Goth, Karin Evans. Legújabb Fox-journal.

JÖN: A világ legnagyobb színhárosa, Max Adalberttel a címszerepben:

A kőpenicki kapitány

Németül beszélő film.

WESTERN ELECTRIC BESZÉLŐGÉP
Helyárak: 3 órákor minden jegy 20 lej, 5, 7, 9 órákor 15, 20, 25, 30 és 35 lej.

Eszter

— A kolozsvári Avivák és Barissziánusok rendezvénye elé —

*

Számos kulturmunkája közepette a kolozsvári Aviva és Barisszia ezidén nagyon szép kulturális feladatokra készül. Fízénöt-husz nap múlva elő fogja adni Matz László „Eszter” című vígjátékát. Apró humoreszkjei, finom, mosolyos írásai, egy régebben a Magyar Színházban előadott operettje ösztökélték arra, hogy a drámában is termeljen. De impulzust kapott főképp attól a lendülettől, amely az utóbbi időben Erdély zsidó fiatalait az erעי munka irányában magával ragadta. Az Eszter a mai Erec Jisraélban játszódik le, bemutatja a galuti és a cionit fiatalok konfliktusát. Nem szabad itélkez-zünk felette mindaddig, amíg bemutatás-ra kerül, de addig is engedjék meg egy rövid referátum — a próbákról.

A Salom Klub vezetőségének előzetes felkéréséből a próbákat a klub szobáiban tartják. A rendező: Fekete Mihály. Nagy elismeréssel nyilatkozott a szerzőről, amiért a propagandát és a drámaiságot annyira jóízűen és humorral tudta egybe-szőni. Olvassatja a darabot. Vigyáz a szavak helyes kijelzésére, hogy a hangsúly a maga szinpadai értékében jöjjön ki, ügyel, hogy a párbeszéd élettel telítse-szenek; a darabot úgy kell szinpadra hozni, hogy annak az ize, tanulsága, szel-leme teljesen kihozható legyen.

*

Kicsi izelítőt mégis adjunk a darab egyik kedves dialógusából:
TITKAR (átnyújt egy levelet): Ez az ur öhajj önnel beszélni.

TEDDY (olvassa): Sam Lawrence... hol az ördögben hallottam ezt a nevet? Kérem, (A munkavezető felé) Próbálja meg akkor a D. típusnál. Alkalmazza a centrális csavarnyílásnál a Morrison-dugattyukat és referáljon.

A MUNKAVEZETŐ (meghajol): Igenis. (El.)

LAWRENCE (kissé zavarba jön): God by misster Jameson... megismer?

TEDDY: Bizony öszintén szólva...

LAWRENCE: Mondok önnek egy szót és ön mindjárt tudni fogja, ki vagyok! (Pillanattig vár.) Rulett! (Lesi a hatást.)

TEDDY (szórakozottan): Rulett? Erdékes játék.

LAWRENCE: Számomra szomorujáték. Sorstragédia. Ön valamelyik este husz fontot adott kölcsön Jeruzsálemben...

TEDDY: Igen, igen. Most már emlékszem.

LAWRENCE: Ezt a husz fontot drá-gán fizettem meg.

TEDDY: Uzsorás vagyok? Azt akarja mondani?

LAWRENCE: Ments Isten! A sors inkább velem uzsoráskodott. Az ön kölcsöne révén ugyanis bekerültem egy veszélyes kalandba. Azt hittem, hogy ön, amikor Magdielbe utazott, megszóktatta a feleségemet.

TEDDY: De hisz én nem is ismerem önmagamat!

LAWRENCE: Ha ismerte volna, nem szóktatta volna meg. Szóval pechem volt. Ön nem szóktatta meg a feleségemet. Fafális véletlen áldozata voltam.

TEDDY: Öszintén sajnálom.

LAWRENCE: Én még jobban. De a

Huszmilliót panamát fedeztek fel a galaci Duna-rakodóparton

Mérnökök voltak a visszaélések értelmi szerzői

Bucuresti. Bukarest, november 2. (Az Uj Kelet tud.) A galaci ügyészség befejezte a vizsgálatot a dunai rakpart veze-tésénél felfedezett panamák ügyében. Né-hány évvel ezelőtt a rakpart forgalmát lebonyolító mozdonyokat és vagonokat ál-lami költségen kijavították. De miután a rakpart vezetősége a kijavított loko-motivokat és vagonokat átvette, az azok-ba szerelt új alkatrészeket lebontották s a régi, hasznavehetetlen alkatrészeket tették helyükre. Ily módon több, mint huszmillió lejtel károsították meg az ál-

lamot.
A panamát a rakparton szolgálatot tel-jesítő Bradiu Jordache mechanikus jelen-tette fel, aki feljelentésében rámutatott arra, hogy a visszaélések előzetes meg-állapodás során történtek a rakpart tech-nikai szolgálatát vezető mérnökök kö-zött. A vizsgálat kiderítette, hogy a fele-lőség elsősorban Scalvu és Ionescu mér-nököket, valamint Jordache és Tanasa-che technikusokat terheli. Ezek ellen le-tartóztatási végzést bocsátottak ki.

feleségem értesült magdieli kirándulásom ról és nyomban elvált tőlem.

TEDDY: Fogadjá részvéte-met.
LAWRENCE: Inkább gratulálhatna. De nincsen öröm öröm nélkül. Ujra meg-nősültem.

TEDDY: Gratulálok.

LAWRENCE: Inkább kondolálhatna. Az első feleségem kicsi, szelid báránka volt a mostani mellett. Ez egy közönsé-ges sárkány, én pedig egy marha vagyok.

TEDDY: Báránny, sárkány, marha... miért mondja mindezt el nekem, kedves uram, Nem vagyok zoológus.

LAWRENCE: Mindjárt meg fogja ér-teni, kedves mr. Jameson. Én most nász-uton vagyok. Egy ilyen nászut elég kelle-me volna, ha az embernek nem kellene a feleségét is magával vinnie.

A szereplők.

Három hölgy jelent meg a próbán, nincs is több női szereplője a darabnak. Három szép leány, három típus, Lukács Lily hollófeketé hajával, „eszterien” má-gikus szemével játssza a címszerepet. Kettyt, egy világiárosi hölgyet Bernát Iboya adja, izmos, finom szőke szépség és Ruthot, a chaluacát Róth Böske, világos arcu, nemes vonalu kifinomodott egyéni-ség.

A fiuk: Kovács György, aki Teddy Ja-mesont játssza, elegáns, sudár fiatal an-gol Lawrence — a robusztus, jóhumoru Simon Gyurkával, Abraham, a zsidósan kedves Simon Tiborral. Kálmán Barna játssza Slómot, Kovács László pedig egy inast. A kisebb szerepek képviselői ezen a próbán nem jelentek meg.

Fekete Mihály azért hiótt magával próbára: itéljem meg, vajjon ebből a társaságból két-három szindarab eljárt-szása után nem alakulhat-e egy erdélyi „Vilnaiak Társulata”.

Mint hogy proféta nem vagyok, ilyen-fajta megítélést el kell háritani magam-tól. De amit a próbákon láttam és hallot-tam, abból nyugodt lelkiismerettel állít-hatom: Olyan rendezvénye az erdélyi ci-onistáknak még nem volt, mint amilyen az „Eszter” lesz. (sz. i.)

— Gusti miniszter beteg. Gusti közok-tatásügyi miniszter, aki az uralkodót el-kísérte Besztercebe, megbetegedett az uton és orvosi tanácsra kénytelen az ágyat őrizni.

— Kíólták a mezőgazdasági váltók óva-tolási terminusát. A pénzügyminiszter rendeletileg meghosszabbította a mező-gazdasági váltók óvatolási határidejét november 30-ig.

— Az állam októberi bevételei. Az ál-lam októberi inkasszója 1.736 millió lej volt, ebből 1.420 millió a rendes, 126 mil-lió a rendkívüli költségvetés bevétele. 200 milliót pedig a monopól-igazgatóság fizetett be az állampénztárba.

A konverziót módosító törvény (f. é. október 26. 251. sz. Mon. Of.) román és magyar szövege kapható dr. Mandel For-dító Irodában Cluj, Memoranduluj 24. Ára 20, vidékre 30 lej. Postabélyegben is beküldhető.

— Esztországban koalíciós kormányt ala-kult. Berlinből jelentik: Esztországban a agrárpárt a centrum és a szociáldemok-raták koalíciója alakított kormányt.

A legnagyobb sportszenzáció. A Sport Enciklopediája (Sport és játék). Két ha-talmas lexikonkötet. 784 oldal, 500 illusz-tráció, 50 műmelléklet, egészvászon kö-tés, a régi 1500 lej helyett 248 lej Lepage genál Kvár. Postán utánvétellel (portó 26 lej). Beküldve portómentes.

— Wald Hermann hangversenye. Egy figyelemreméltó tehetség debütje vonzott szépszámu zeneértő közönséget a tegnapi este a róm. kat. gimnázium dísztermébe. Wald Hermannban kiforrott technikával és színes fantáziával rendelkező, meleg művészelletet ismertünk meg, aki széles-látkörü és kifinomodott izlésű mester ke-zében valóban elsőrangú anyagot jelen-tene. Händel D-dur szonátája telt formá-val és Tartini variációi a téma állandó kihangsúlyozásával emelkedtek ki a főleg régebbi szerzők műveiből álló gazdag műsorból. A zongorakíséretet Wald René, a Zeneakadémia egyik legtehetsé-gesebb növendéke látta el, minden dicsé-retet megérdemlően. (vics.)

— A Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület f. hó 3-án, csütörtökön este pontosan fél 9 órákor tartja évnnyitó 35. rendezés tudományos szakülését, melynek programja a következő: 1. Elnöki meg-nyitó. 2. Professor dr. Steiner Pál elő-adása: Vizsgálati eljárások sebészeti vese megbetegedéseknél. 3. Dr. Weisz Fülöp: Lépmegnagyobbzással járó megbetege-dések című előadása (demonstrációkkal).

Olcso könyvhét nov. 3—10-ig! Magyar, német, francia jó könyvek hallatlan olc-són. Virékre utánvétellel szállít, nem tet-szöt cserél Lepage Cluj. Kérjen jegyzé-ket.

Lion Feuchtwanger: Der jüdische Krieg. „Jud Süß”-t felülmúló új remek-mű. 487 oldal. Fűzve 140 lej, kötve 200 lej Lepage-nál Cluj. Beküldve franco. Utánvétellel portó 20 lej.

A kényszerügyi törvény a leg-újabb módosításokkal román és magyar nyelven kapható dr. Mandel Fordító Iro-dában Cluj, Memoranduluj 24. Ára 20, vidékre 30 lej. Postabélyegben is beküld-hető.

— Aranyérmél és az evvel járó béd-dugulás, repedés, kelés, gyakori vizeleti inger, derékfájás mellszorulás, szivdobo-gás és szédülési rohamoknál a természetes „Ferenc József” keserűviz használata kellemes megkönnyebbülést eredményez. A belső bajok orvosi az igen enyhe hatású Ferenc József vizet sokszor min-dennapi használatra reggel és este egy-egy fél pohárral mennyiségben rendelik. A Ferenc József keserűviz gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletek-ben kapható.

— Hetvenyolc braziliai forradalmár elindult Európa felé. Rio de Janeiróból jelentik: 78 saopaulói forradalmár, aki-eket a bíróság szüzműzetésre ítélt, ma bra-zíliai gőzösön utba indult Európa felé.

Olcso zeneműhét! Nov. 3—10-ig Le-pagenál antikvár és új zeneműveket hi-hetetlen olcsón, 3—5—10 lejtért is vá-sárolhat. Vidékre utánvétellel cserélési joggal küld. Lepage Cluj.

Egy szenzációs kutyaregény. Márai Sándor: Csutora c. regényének hőse egy okos, félelem és rejtélyes kutya. Szim-bóluma minden lázadónak és törhetetlen egyéniségnek. Fűzve 117 lej, diszkötés-ben 165 lej Lepage-nál Kolozsvár. Postán utánvétellel franco. Kérje az új könyvek jegyzékét.

— Az amerikai Morgan-csoport új tö-kéket bocsájt rendelkezésre az Ericson svéd telefontársaságnak. Londonból je-lentik: Az amerikai Morgan-csoport a hónap közepén új tökéket bocsájt a stock-holmi Ericson telefontársaság rendelkezésére. A szanálók garanciát vállalnak a társaság anyagi kötelezettségeiért. Az angol konzorcium, melynek bekapcsolódá-sáról szó volt, kimaradt a szanálásban való részvételből.

NAPRÓL NAPRA

A newyorki Metropolitan opera no-veMBER végétől 20 héten át fog működ-ni másodrendű szatókkal, mert a vi-lágnagyságok a nagymérvű gázsileszál-lítások miatt felbontották az operával kötött szerződéseiket. A chicagói operát ebben a szezonban meg sem nyitják.

Moszkvában Balowy amerikai mér-nök halálsugarak néven ismert talál-mányát közelebről ki fogják próbálni. A találmány állíték megoldja a ma-gasfeszültségű elektromosság drótnél-küli távolba átvitelét s több száz kilo-méter távolságban elpusztítani képes minden szerves életet.

Chicagóban javában folynak az első nagy vallásügyi és békekongresszus elő-készületei. A kongresszust a százéves Chicagó nagy világiállításával egy-idejűleg fogják megnyitni a jövő év nyarán.

La Rochelle környékén forgószél pusztított. Az utakat kidöntött fák, tá-virópóznák torlaszolják el. Számos ház-tetőt a vihar messzire sodort.

A pommerni Nest Keleti-tengeri ki-kötővároska négy halásza a viharos ten-geren életét veszítette. Halászhajójuk két napos hanyóadás után üresen vété-dött partra.

— Vagyonfelügyelőt rendeltek ki egy amerikai nagy pénzintézet élére. London-ból jelentik: A newyorki European Mont-gage and Investment Corporation részé-re vagyonfelügyelőt rendeltek ki. Az in-tézet, amely középeurópai záloglevelek ki-helyezésével foglalkozott, a transzferá-lási nehézségek miatt már hosszabb ideje nem tud eleget tenni az amerikai zálog-levéltulajdonosokkal szembeni kötelezett-ségeinek.

— Károlyi Gyula gróf teljesen vissza-vonult a politikai élettől. Budapestről je-lentik: Károlyi Gyula gróf volt magyar miniszterelnök megvalósította azt a szá-n-dékát, hogy a politikától teljesen vissza-vonul s lemondott székesfehérvári man-dátumáról. A lemondást sajnálattal tu-domásul vették. Hóman Bálint jelenlegi közoktatásügyi miniszternek ajánlják fel a megüresedett kerület mandátumát.

AGNES SMEDLEY: MAGÁNOS ASZ-SZONY. „Sorsok és emberek” sorozat. 368 old. Ára fűzve 147 lej, kötve 195 lej. Ford.: Dormándi László. Pantheon ki-adás. Apja afféle falusi színhámos, mesz-sziről odaszakadt idegen, akinek még indián vér is folyt ereiben, aki nem ha-zudott, csak lóditott, mindenféle kitalált történettel szédítette a kocsmabeli pajtá-sokat és szívesen nézett a pohár fenekére. Az anyja igazi proletárasszony, nem jobb és nem rosszabb a többi munkásasszony-nál, akik a sok munka és szenvedés köze-pette nem igen törődnek azokkal a finom rezdülésekkel, amik végeredményben a serdülő gyermek lelkét kiformalják. A nyugtalan vérű Smedley hól földműves, hol bányamunkás, hol meg éppenséggel jómódu lovaskocsis, fuvarozási vállal-kozó. Ha elfogta a kalandozási vágy, kapta magát, faképnél hagyta feleségét, gyermekeit és eltűnt. Hol néhány hónap-ra, hol néhány esztendőre. Boldoguljon az asszony, ahogy tud, táplálja és ne-velje fel a gyermekeket a maga erejéből. Ilyen volt a környezet, ahonnan Agnes Smedley a világra szakadt. Hamar meg-szokta a munkát, az önállóságot, hamar észrevette, hogy minden asszonynak csak addig van becsülete, amíg önmagát el-tartja két keze munkájával. Találkozik a szerelemmel is. Belesodródik a politikai mozgalomba, végigjárja az amerikai rend-őrség embertelen vallatási módszereinek kálváriáját, megismerkedik az éhenhalás utolsóelötti stádiumával és a börtön-cellával. Százszázalékosan ember. A fel-ébredt lelkiismeretű mai ember megtes-tetülése. Írása olyan, mint az élete: egy-szerű, tiszta és világos. Nincsen benne semmi sallang, semmi felesleges szó, vagy jelző. Képei élnek. Nem hallgat el semmit, bátran szembenéz a valósággal, elmond mindent, de sohasem válik fá-rasztóvá. Kapható minden könyvkeresko-désben, vagy ahol nincs, Lepage-nál Ko-lozsvár.

ESZK

8 lej, vas-talpból apró reszoknak 8 lej hirdetés és levelet portóból

Dr. Jacobi

Dr. Jacobi

Színfi-

amnek alkal-azonnal ki-arilor Pub-

er téhen-és, valamint 6 kapható Filipencu vegetárius oható. Csak

ztavágógép-aph, sokszo-ki Mihai.

aru szakmá-állást keres-Béla, Str.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Nincs összefüggés a sztrájk és a leleplezett fegyver-rakomány között

Ballauer István kommunista vezért is letartóztatták a kolozsvári munkás-sztrájk leszerelésénél

Egyre több munkás jelentkezik az üzemekben. Tizennégy letartóztatottat átkísértek az ügyészséghez

Cluj-Kolozsvár, november 2. (Az Uj Kelet tud.) A Dermata-sztrájk letörését követő második napon már teljes a nyugalom. Szerdán reggel 725 munkás jelentkezett a Dermataban munkahelyein. Az őrizetbevétel után szabadlábrahelyezett munkások közül szerdán délelőtt 140 munkás iratkozott fel a gyárirodában, akik a hét folyamán szintén visszatérnek a műhelyekbe. A Transilvániában szerdán már csak 12 munkás hiányzott, a gyárigazgatóság véleménye szerint azonban ezeket nem a sztrájk tartja vissza és jelentkezésük után visszafogadják őket. A Victoria butorgyárban csak egyetlen munkás hiányzik, aki betegsége miatt maradt el munkahelyéből. Ezek szerint tehát alig százötven munkás tartotta még szerdán a sztrájkot, de minden valószínűség szerint ezek is jelentkezők fognak a Dermatanál. A sztrájk egyelőre tehát véget ért és a közeljövőben nem látszik semmiféle ok fenntartani arra, hogy a munkásság újra sztrájkot proklamáljon. A sztrájk ügyét a rendőrség is lezártnak tekinti és a hétfői események mellékhatásainak ügyében nyomoz, amelyek főleg a kommunista propaganda kérdésében, a sztrájk egész jeje alatt foglalkoztatta a nyomozó közegeket.

A kommunista letartóztatások

A hétfői tömeges őrizetbevételek kapcsán, mint megírtuk, ismert kommunista vezetőket tartóztatott le a rendőrség, akiknek semmi közük a Dermata-sztrájkhoz nem volt, miután nem voltak munkásai a Dermatanak és a szimpátiasztrájkban résztvevő üzemek munkásságához sem tartoztak. Ismertettük, hogy ezek között letartóztatták Hickel Rudolf ismert kommunista vezért és társait, akiket a csendőrlaktanyából a rendőrségre szállították.

Ballauer István a sztrájkok között

Ugyanezen az éjszakán még egy letartóztatás történt,

melyet a rendőrség a nyomozás szempontjából rendkívüli horderejűnek tart. Az igazoltatások során feltűnt a rendőrségi tisztviselőnek egy férfi, aki igyekezett kitérni az igazoltatás elől és azokba a csoportokba elkeveredni, amelyek a leigazoloztatás után már elhagyhatták a csendőrlaktanya épületét. A tizes csoportokat azonban a kapuban csak névsorolvasás után bocsátották szabadon és így, mikor már mindenki eltávozott és a gyanúsakat átszállították a rendőrséghez, fennmaradt egy férfi, akiben rövid kihallgatás után

a detektívek Ballauer István temesvári kommunista vezért ismerték fel.

Ballauer Istvánt azonnal letartóztatták a rendőrség. A szigorancán hatalmas feltűnést keltett, hogy a kolozsvári sztrájkmozgalom vezetői között az a Ballauer István is szerepel,

aki évek óta titkos irányítója kommunista megmozdulásoknak és akit az ország összes politikai rendőrségei köröznék.

Ballauer István rejtélyes alakja a romániai kommunista mozgalomnak. Sűrűn bukkan fel az ország különböző munkáscentrumaiban és szervez, agítál, anélkül, hogy a politikai rendőrség nyomába tudott volna jutni.

A szigorancán azonnali megkezdtek Ballauer kihallgatását, aki azt állítja, hogy véletlenül került a sztrájkolók közé, nem lévén semmi szerepe sem a

sztrájk előidézésében, sem annak hétfői fejleményeiben. A rendőrség nem ad hitelt ennek a védekezésnek, mert a szigoranca információi szerint Ballauer a kommunisták romániai pártjának erdélyi részi titkára és az utóbbi évek forradalmi megmozdulásainak mindegyikében meg volt a maga szerepe.

Tizennégy ember az ügyészségen

Ballauer és Hickelen kívül még tizenkét, tehát összesen tizennégy kommunista-gyanús egyént vett őrizetbe a rendőrség. Ezeknek a neveit eddig hivatalosan nem adta ki a rendőrség. Az összes letartóztatottakat a Märzescu-féle rendtörvény és a munkakonfliktusok rendezéséről szóló törvény vonatkozó paragrafusai alapján

déli egy óraker átkísérték az ügyészség fogházába,

A többieket, akiket a hétfői tömeges leigazoloztatások során még bűnösöknek vélt a rendőrség, szabadlábrahelyezték.

A fegyverraktárnak semmi köze a sztrájkhoz

Kedden reggel elsőnek közölte az Uj Kelet azt a hírt, hogy Mihnea rendőrkapitány a CFR tanoncotthonának padlásán fegyverraktárt leleplezett le. Az első percekben a rendőrség összefüggést vélt felfedezni a fegyverraktár és a sztrájkmozgalom között. Az ilyenirányú hivatalos nyilatkozatot az Uj Kelet is közzéte. Szerdán délelőtt az Uj Kelet munkatársát hivatalos formában informálták arról, hogy ez a feltevés nem állja meg a helyét,

amennyiben a fegyverraktárnak semmi köze sincsen a Dermata-munkások sztrájkjához.

Két napos nyomozás után megállapítást nyert, hogy a CFR tanoncotthonának padlásán elrejtett fegyverek a forradalom

idejéből valók. Ekkor egy Tóth nevű vasúti munkás raktározta be ide a fegyvereket.

Ez a Tóth az akkori magyar gárdának egyik tagja volt és a fegyverek a magyar gárda egyik szakaszának felszerelését képviselték.

A fegyverek eredetét igazoló iratokat a rendőrség megtalálta, de a CFR-műhelyek Tóth nevű munkása már Magyarországon tartózkodik. Így a fegyverraktár ügyében eszközölt őrizetbevételeket a rendőrség hatálytalanította és a fegyverek elkönfiskálásával a fegyverraktár kérdését befejezték és a sztrájkot különállónak tekintik.

A továbbiakban a rendőrségi nyomozás odairányul, hogy szemmel kísérje a Kolozsvári Cipész-munkások Független Szakszervezetének működését. Ez a szakszervezet, mely a szociáldemokratáktól kivált, a szigoranca szerint, kommunista érzelmű munkásság szervezkedése, pár héttel ezelőtt nyerte el a jogi személyiséget a kolozsvári törvényeseken. Ennek a szervezkedésnek célja — a rendőrség feltevése szerint — az, hogy visszaállítsa a Vaida belügyministersége alatt feloszlalt Egységes Szakszervezetet. A kisuccaj otthonuk november 1-én megszünt, mert a háztulajdonos a folytonos izgalma miatt felmondta a szakszervezet bérletét. Megállapította a rendőrség, hogy a sztrájk egész ideje alatt a nemzetközi vörössegregy szervezete támogatta a sztrájkot. A vörössegregy pecsétjeit és nyomtatványait megtalálták a nyomozás során. A tizennégy letartóztatott közül számosan tagjai, sőt vezetői a vörössegregynek. Ballauer és Hickel letartóztatása és a fenti bizonyítékok mellett a szigoranca előtt az is bizonyít a hétfői események forradalmi jellege mellett, hogy az otthonban a legújabb keletű kommunista kiadványokat és a kolozsvári munkássegregy titkos, sokszorosított laptermékeit is megtalálták.

December 11-én lesznek országosan a községi választások

Kolozsváron előreláthatólag későbbi időpontban kerül sor a választásra

Bucuresti Bukarest, november 2. Erdélyben a következő megyékben lesznek községi választások: Arad, Alsófehér, Maros, Naszód, Udvarhely, Szilágy és Nagyiküllő. A törvényhatósági városok közül a következők választanak: Nagyszeben, Cluj, Arad, Bukarest, Constanca és Kisenav. A többi város közül Erdélyben Gyulafehérvár, Nagyenyed,

Ábrudbánya, Szászsebes, Gyergyószentmiklós, Bánffyhyunad, Beszterce, Naszód Székelyudvarhely, Zilah, Nagybánya, Lugos, Segesvár, Dicsőszentmárton és Lippa fognak új városi tanácsot választani. A választások országosan december hó 11-én lesznek. Kolozsváron azonban előreláthatólag egy későbbi időpontban kerül sor a választásokra.

Ranosszát jár a kormány a Népszövetség pénzügyi bizottsága előtt

A pénteki minisztertanács dönt a külföldi ellenőrzés elfogadása, vagy el nem fogadása fölött

Bucuresti Bukarest, november 2. (Az Uj Kelet tud.) A kormány gazdasági bizottsága ülést tartott a kereskedelmi miniszteriumban Maniu Gyula elnökletével. Madgearu pénzügyminiszter referált az általa folytatott genfi tárgyalásokról és javasolta, hogy a Népszövetség pénzügyi bizottságával kössék meg a megegyezést.

A Népszövetség ellenőrzése nem sértő és ezt az ellenőrzés együttműködés formájában fog megvalósulni. Az egyezmény megkötése nélkül Románia nem számíthat a külföld támogatására, amire pedig nagy szüksége van.

A Cuvantul szerint a legfőbb gazdasági bizottság nem tudott véglegesen dön-

teni ebben a kérdésben, amely a pénteken, vagy szombaton összeülő minisztertanács hatáskörébe tartozik. Madgearu minden esetre ragaszkodik álláspontjához. A pénzügyminiszter tegnap délután felkereste Maniut és egy memorandumot nyújtott át, amelyben igyekszik kimutatni, hogy a Népszövetséggel való pénzügyi együttműködés feltétlenül az ország javára szolgál.

Mérgezett üveglé sebesít meg Kalkuttában az angol leányokat

London, november 2. Kalkuttában az utóbbi napokban tíz angol leányt szállítottak kórházba titokzatos megbetegedéssel. Kiderült, hogy a betegeket mérgezett tüskével karcolták meg zsufolt autobuszon. A merénylők utáni kutatás eddig eredménytelen.

Ausztriában felszámoltatják a közérdeket nem szolgáló állami üzemeket

Bécs, november 2. Fel fogják számolni azokat az állami üzemeket, amelyek közérdeket nem szolgálnak s indokolatlan versenyt támasztanak a magánvállalkozásnak. Az üzemeket héttagú bizottság most vizsgálja felül. A bizottság fogja eldönteni, melyek a megszüntetendő üzemek.

Ma nyílik meg a leszerelési konferencia uj ülésszaka

Genf, november 2. A leszerelési világszervezet elnöksége csütörtökön megkezdte új ülésszakát. Paul Boncour pénteken ismerteti meg az új francia leszerelési tervezetet. Valószínűnek tartják, hogy a tervezet feletti vitát a leszerelési világkonferencia főbizottságának november 21-én kezdődő ülésszakán fogják lefolytatni.

Ujra növelkedtek Roosevelt választási esélyei

Newyork, november 2. Az utóbbi napok még inkább Roosevelt javára tolták el az elnökválasztás esélyeit. A gazdasági helyzet újra kezd kritikussá fejlődni s az agitáció ezt kitünően használja fel a kormányon levők ellen.

Molotov és Litvinov Angorába utaznak

Konstantinápoly, november 2. A török kormányfő több hónappal ezelőtti oroszországi látogatásának viszonzására Molotov, a népbiztosok tanácsának elnöke és Litvinov külügyi népbiztos Angorába fognak utazni.

Románia búzát vásárolt Londonban

London, november 2. Az Aderverul szerint a Daily Telegraph hírt ad arról, hogy tegnap a londoni piacon Románia, amely máskor mindig eladóként szerepelt, gabonát vásárolt és egy hajót bérelt ki, hogy Délamerikából búzát szállítsanak Romániába. Az angol lap hírében az Aderverul is kételkedik.

Skóciában új párt alakult a skót autonómia kiharcolására. Londonból jelentik: Skóciában új párt alakult, amely külön skóciai kormány és törvényhozás kivívását írta ki zászlajára. A skótok új pártja nem propagálja az Angliától való elszakadást s csak intern skót ügyek ben akar széleskörű önállóságot.

A Bné Jiszrael cionista diákkör megcsütörtök este kilenc óraker Fötér 22. szám alatti helyiségében tartja meg második nagygyűlését, amelyre a vezetőség ezuttal hívja meg a szervezet összes tagjait.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9-77.

Taxa postală plătită în nume No 224.718 92

da Baron L. Po Telefon: 9-77. Havonta 118, 1 évre 600, egész földre: Havonta 6, egész detések díjsza KELET" az asidóság egye keink utányy rá megjelölés

A kutbaes

A kormány kódsához. Első dolga v. lási hivatal ké. Ezek két év lálás adatainak dig nem jutott Mert a korr szakad egyszerű A takarékos emelni.

Hogy a nép tisztviselője ké zal a munkáiban hat hónap is felhaborító.

De a végerec hűhóval és 15 csináltak egy semmi haszná adatok a stát dolgozva.

Azonkívül te tül kétszáz em mire is volt jó

Mindenne az oka

Horribilis es ből:

"Egyik de majdnem tragi szónok beszéde kolni kezdett. kintűt, hogy h nyeltele műfog ban szállítottá

Igy, ezekkel rádió. A dem volna tragikum nemcsak fuld amitől Isten kot — ott a szemelattára n kumot nem leh nyára azok ak viük tuléni ez gyilkosságot

tömegtragikum amikor a töm előtt gondoktó kifolyólag hag metik őket, ha mint az életük

A vezérszö nem hal meg g jesítése közbe igyekszik meg biekben gyarap ben, hanem — való — a töm ben, akiknek v szónok mégis s a fogász a hi nem a progra megcsalt rem észbekapása.

a vezérszönc bajba. Ha a helyükből, akk nyedén megtu ket, amiket a megcsalt rem családka remén kap? A veze (oberbochem), éssen.

Mindenesetr ratapárti veze jövöben suly fogásznak, aki nem jól illesz hamisfogak ug a száiban van ban és a ham tetés. Meg kell az anekdotába

A drága

Kanadában, ban, de hogy jük: Franciad kenyér ára a nél is mélyebb

A raktarak a kinalat a v még a gabona olesó áron jut kenyérhez.

Romániában